

**КИЇВСЬКА РЕГІОНАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ
КИЇВСЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ІННОВАЦІЙНА КООПЕРАТИВНА АСОЦІАЦІЯ»
МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ «ІНТЕРНАУКА»**

Збірник тез наукових праць

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК:
економічний та правовий виміри»**

18-19 травня 2017 року

3 том

**Київ, ККІБП
2017**

КИЇВСЬКА РЕГОНАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ
КИЇВСЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ІННОВАЦІЙНА КООПЕРАТИВНА АСОЦІАЦІЯ»
МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ «ИНТЕРНАУКА»

Збірник тез наукових праць
МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК:
ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПРАВОВИЙ ВИМІРИ»
18-19 травня 2017 року

Сборник тезисов научных трудов
МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ
«ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ:
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ И ПРАВОВОЕ ИЗМЕРЕНИЯ»
18-19 мая 2017 года

Abstracts of scientific works
INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
«TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF NATIONAL
ECONOMIES: ECONOMIC AND LEGAL DIMENSIONS»
May 18-19, 2017

3 том

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

SZENT ISTVÁN
UNIVERSITY

USC

Київ, ККІБП
2017

УДК 330/1
ББК 65
Т 33

Головний редактор — Камінська Т. Г., д.е.н., професор, ректор Київського кооперативного інституту бізнесу і права.

Редакційна колегія випуску:

Охріменко І. В. — к.е.н., проф., проректор з навчальної та наукової роботи,

Харинович-Яворська Д. О. — к.е.н., помічник ректора з міжнародних питань

Чан-хі О. С. — к.е.н., завідувач наукового відділу

Т 33 **Тенденції** розвитку національних економік: економічний та правовий виміри: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 18-19 травня 2017 р. — Київ : ККІБП, 2017, 3 т. — 84 с.

У збірнику представлені тези доповідей, які оприлюднені на Міжнародній науково-практичній конференції: «Тенденції розвитку національних економік: економічний та правовий виміри» (18-19 травня 2017 року, Київ)

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, здобувачів, аспірантів, студентів, фахівців різних галузей, а також усіх, хто цікавиться сучасними проблемами соціально-економічного розвитку країн.

Матеріали публікуються мовою оригіналу у авторській редакції.

Редакція не завжди поділяє думки і погляди автора. Відповідальність за достовірність фактів, імен, географічних назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

ЗМІСТ

Секція 3.

ПРАВО В СУЧАСНИХ УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ. . . . .

Альонкін О. А. Міжнародні стандарти та українське законодавство щодо забезпечення протидії дискримінації	5
Баланюк І. Ф., Максимюк М. М. Невизначеність нормативного регулювання земельних відносин — загроза економічній безпеці галузі сільського господарства	9
Vveinhardt J., Andriukaitiene R. Employees Psychosocial Wellbeing: How Declarative Are Corporate Social Responsibility Activities?	12
Вікнянський І. Л. Вплив системи законодавства на рівень злочинності в Україні	15
Возник М. В. Деякі проблеми формування та функціонування вільних (спеціальних) економічних зон та шляхи їх вирішення в Україні	18
Глушков В. О. Конфліктогенні зони в умовах сучасного світового порядку і Україна	21
Глушков В. О., Дорохіна Ю. А. Кримінально-правова політика щодо охорони власності	26
Жарко О. Г. Значення судової експертизи для захисту авторських прав в порядку цивільного судочинства.	30
Зіньова Н. К. Державна реєстрація народження дитини, що народилася в іншій країні та на тимчасово окупованій території.	33
Зіньова О. С. Державна політика України в галузі охорони праці жінок	35
Калініченко О. Ф. Розвиток сучасної юридичної практики нотаріату в Україні	38
Козакова І. В. Релігійний вплив на формування матеріальних підстав для застосування умовно-дострокового звільнення засуджених від відбування покарання	41
Колинько Е. А. Влияние социума на процесс формирования личности в подростковом возрасте	44
Кур'ян В. В. Вплив відмінностей у податковій політиці України та США на податкову культуру громадян цих країн.	46

Лісовол О. М. Адміністративна відповідальність у сфері валютного контролю в Україні	49
Найда І. В. Нормативно-правове поле формування та реалізації державної політики у сфері сімейних відносин	52
Омельчук В. А. Держава — суб'єкт забезпечення прав і свобод людини: сучасні проблеми реалізації та перспективи їх вирішення в Україні.	55
Проневич О. С., Проневич Т. М. Легітимізація організаційно-дидактичних засад діяльності університетів в актах ACQUIS COMMUNAUTAIRE	58
Тихий В. П. Правове забезпечення майнової безпеки людини	61
Ярошенко М. М. Реєстрація актів цивільного стану через мережу інтернет	64
Секція 4.	
СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ: ТЕХНОЛОГІЇ, ЯКІСТЬ ТА БЕЗПЕКА	66
Войцешина Н. І., Демченко А. В. Оцінка якості сметани як основи у технології соусів функціонального призначення	66
Кос Т. С., Цовбун І. В. Перспективи використання дикорослих плодів в безалкогольній промисловості	69
Ромоданова В. О., Костюк А. В., Костенко А. В. Какао-порошок як функціональний компонент для здобно-борошняних виробів	71
Кручик В. А., Ромоданова В. О. Редокс-потенціал як показник безпечності функціональних продуктів харчування	74
Кузьменко Ю. Ю., Свиридчук В. М., Мамченко Л. Є. Сучасний погляд на харчування студентської молоді в Україні	77
Laukaitiene A. Regional Action Plan for Socially Responsible Culinary Business: Lithuania	80

Секція 3. ПРАВО В СУЧАСНИХ УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Альонкін О. А.,
*к.ю.н.,
головний спеціаліст Управління забезпечення прав людини
Національної поліції України,
м Київ, Україна*

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Рівність людей в їх гідності та правах є необхідною умовою забезпечення їх прав і свобод. Принцип рівноправ'я або рівності означає те, що всі індивіди є рівними перед законом, є рівними перед судом, користуються рівними правами та виконують рівні обов'язки. Досвід багатьох країн світу свідчить, що прояви нерівності та неповаги до прав, свобод і законних інтересів окремих осіб, а тим більше певних груп населення призводять до виникнення напруження у суспільстві, яке з часом може перерости в конфлікт як внутрішньодержавного так і міжнародного рівня.

Принцип рівності, поряд з принципами справедливості, свободи та гуманізму, є одним з основоположних принципів сучасного права і лежить в основі галузі міжнародного права прав людини. Він тісно пов'язаний з принципом заборони дискримінації.

На сьогодні до основних форм дискримінації належать: ксенофобія, расизм, антисемітизм, ромофобія, релігійна нетерпимість, дискримінація за гендерною ідентичністю, статтю, сексуальною орієнтацією.

З метою мінімізації негативних впливів наведених вище проявів на суспільства і держави світу, міжнародними організаціями універсального і регіонального рівнів було прийнято цілий ряд нормативно-правових актів спрямованих на недопущення дискримінації і нетерпимості стосовно людини. В цих документах містяться юридичні гарантії рівності та недискримінації індивідів і виписано правові механізми їх забезпечення.

Зокрема, ст.1 Загальної декларації прав людини 1948 р. встановлює, що «всі люди народжуються вільними і рівними у своїй

гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в душі братерства». Ст. 2 цього документу визначає, що «кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища». А ст. 7 Загальної декларації прав людини 1948 р. проголошує, що «всі люди рівні перед законом і мають право, без будь-якої різниці, на рівний їх захист законом. Усі люди мають право на рівний захист від якої б то не було дискримінації, що порушує цю Декларацію, і від якого б то не було підбурювання до такої дискримінації» [1]. Таким чином, цим документом було закладено основу міжнародного права в галузі прав людини і визначені її основоположні принципи, у т.ч. щодо рівності та недискримінації осіб.

Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. спрямована на захист жінок від дискримінації за ознакою статі. Вона вимагає, щоб усі держави-учасниці засудили дискримінацію щодо жінок в усіх її формах і погодились невідкладно та всіма належними засобами проводити політику ліквідації дискримінації щодо жінок.

Конвенція про права осіб з інвалідністю 2006 р. вимагає від держав-учасниць зобов'язання забезпечувати й заохочувати повну реалізацію всіх прав людини та основних свобод для всіх осіб з інвалідністю без будь-якої дискримінації за ознакою інвалідності [2, с. 112].

Провідну роль у Європейському механізмі ефективної протидії дискримінації стосовно особи відіграє ст. 14 – «Заборона дискримінації» Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., яка визначає, що «користування правами та свободами, визнаними в цій Конвенції, має бути забезпечене без дискримінації за будь-якою ознакою – статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження, або за іншою ознакою», Протокол № 12 до неї 2000 р. та рішення Європейського суду з прав людини.

Названі вище нормативно-правові акти були ратифіковані Україною, а отже стали невід'ємною частиною Українського законодавства.

На національному рівні загальні принципи рівності та недискримінації, визначені у ст. 24 Конституції України: «громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними

перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками». А ст. 26 Основного Закону нашої країни встановлює, що «іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України» [3].

Варто зазначити, що принципи та гарантії рівності і недискримінації в тому чи іншому вигляді містяться в багатьох Українських законах. Разом з тим, основоположним законодавчим актом, який містить загальну дефініцію дискримінації, визначає її ключові види та встановлює їх заборону є Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 6 вересня 2012 р. Водночас, доцільно назвати два законодавчих акти, які не тільки гарантують принцип недискримінації в реалізації певних прав або доступі до певних послуг, але й визначають дискримінацію як таку, передбачають відповідальність за порушення принципу недискримінації тощо. Мова йде про Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» від 21 березня 1991 р. і Закон України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 р. Однак в контексті запобігання та протидії дискримінації ці два закони можна назвати вузькопрофільними, оскільки дискримінацію вони забороняють лише за двома ознаками – інвалідністю та статтю [4, с. 6-7].

На нашу думку, знання міжнародних стандартів і Українського законодавства у сфері забезпечення рівності та недискримінації осіб має допомогти кожному, не зважаючи на особистісні – індивідуальні ознаки отримати рівний доступ до користування правами і свободами людини.

У свою чергу, задля забезпечення дотримання рівності та недискримінації органи влади мають не тільки знати ці принципи, а й уважно вивчити межі своїх повноважень та не тільки уникати дискримінації у своїй роботі, але й створювати відповідні умови для запобігання можливій дискримінації при плануванні своєї діяльності.

Література:

1. Загальна декларація прав людини : Міжнародний документ від 10.12.1948 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 93, – Ст. 3103.

2. Христова Г. Питання заборони та протидії дискримінації : методичні рекомендації для юристів / Г. Христова. – Страсбург. Франція: Рада Європи, 2015.

3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

4. Пономарьов С.Ю., Федорович І.Ю. Запобігання та протидія дискримінації в Україні : посібник для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування. – К.: Міжнародна організація з міграції. Представництво в Україні, 2014.

Баланюк І. Ф.,
д.е.н., проф., зав. кафедри обліку і аудиту,
Максимюк М. М.,
аспірант кафедри обліку і аудиту
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені В. Стефаника»
м. Івано-Франківськ, Україна

НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН — ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Формування ринку земель сільськогосподарського призначення, що попри свою тривалість і заполітизованість є одним з основних питань аграрної політики в Україні. Суспільством усвідомлено неминучість формування земельного ринку. Одним з найбільш критичних і складних аспектів стосується законодавчого регулювання функціонування ринку сільськогосподарських земель.

Земля є природним об'єктом, що існує і не може створюватись людьми, є стратегічним ресурсом країни, незнищенною основою будь-якої реальної економічної системи, а ділянки сільськогосподарського призначення є основою продовольчої безпеки. З економічної точки зору землі сільськогосподарського призначення відрізняються від інших земель тим, що вони самі є засобом виробництва, виробничим потенціалом. Так, у відповідності до Земельного кодексу України землями сільськогосподарського призначення визнаються землі, надані для потреб сільського господарства або призначені для цих цілей [1]. Це найважливіша з усіх категорій земель. Головною особливістю її є те, що земля тут виступає в якості основного засобу виробництва продуктів харчування і кормів для тваринництва, а також сировини для промисловості. Землі сільськогосподарського призначення мають певні властивості, які становлять цінність як для справжнього на певний час власника, так і для потенційного покупця [2]. З точки зору мікроекономіки, земля — це також і вид основних засобів, що забезпечують основну діяльність підприємств, а відповідно повинні частково переносити свою вартість на вироблену продукцію. Механізм амортизації є своєрідним економічним відображенням законів природи. Тому можемо констатувати, що земля сьогодні є об'єктом певного кола ринкових відносин, що в різній мірі регламентуються законодавством.

Переважаю більшість земельних відносин, у зв'язку з існуванням мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення, становлять орендні відносини, які мають такі характеристики:

- відносно короткі терміни орендних договорів, що спричиняє до невисокого рівня довгострокового інвестування, недотримання сівозмін та інших негативних явищ;

- недосконала цінова політика, що формується загальним низьким рівнем розвитку орендних відносин і негативно впливає на ефективність використання земель, їх виснаження та недоотримання прибутків власниками ділянок;

- низька ефективність відносин внаслідок нерозвинутої інфраструктурного забезпечення.

Існування цілого ряду ґрунтовних теоретичних та практичних напрацювань щодо функціонування ринку землі в Україні, на жаль, має розрізнений і не системний характер. Так, наприклад, розроблене методичне забезпечення щодо проведення земельних аукціонів [3] попри свою обґрунтованість та практичне значення зараз не має системного використання, хоча актуальність наукових праць даного напрямку є надзвичайно високою у зв'язку з проголошенням курсу на формування повноцінного ринку землі в Україні.

З точки зору економічної безпеки, яка концентрує увагу на ефективності і стійкості до потенційних загроз до особливостей сучасного стану «неіснуючого» ринку земель, можемо констатувати:

- недостатня відкритість процесу формування системи законодавчого регулювання ринку землі, разом з неодноразовими випадками застосування елементів «шокової економіки» має загальний негативний вплив на рівень економічної безпеки цілої аграрної галузі;

- функціонування підприємств та товаровиробників сільськогосподарського сектору в умовах потенційної правової невизначеності є загрозою і суттєвим обмежуючим чинником;

- спричинений «законодавчим вакуумом» чорний ринок землі, що є ознакою неефективності державної політики, є першопричиною і ряду не менш загрозливих фактів, як наприклад сформованої відповідної напівлегальної інфраструктури, корупційної складової, рейдерства та недоброчесної конкуренції;

- орендний характер земельних відносин може спричинити зниження рівня екологічної та соціальної відповідальності землекористувачів [4, с. 182] — жоден інвестор не вкладатиме кошти і не розроблятиме довготривалі програми інвестування в орендовані земельні ділянки. Тільки власник зацікавлений в довгостроковому використанні і покращенні якості землі. Для всіх інших учасників

ринку такий показник є інструментом в забезпеченні тимчасових конкурентних переваг.

Не меншу загрозу вищепераховані факти становлять не тільки для підприємств, але й для всіх інших товаровиробників чи навіть приватних господарств. Тобто системний характер впливу потенційних негативних наслідків проявляється на галузевому рівні, а відповідно і загальнодержавному рівні.

В кінцевому результаті потенційна небезпека, що декларується рядом науковців та політиків в формі «...зі скасуванням мораторію на продаж сільськогосподарських земель за чинної законодавчо-нормативної бази вони зможуть знайти шляхи, як за безцінь скупити українську землю. Коли буде знято мораторій на купівлю землі іноземцями, загостриться питання продовольчої безпеки держави...» [5], а точніше відсутність відповідного та адекватного реагування на вищевказану загрозу призвели до формування ще більш критичної ситуації, що проявляється в невисокій ефективності галузі в цілому, рядом негативних тенденцій та існування крім задекларованої, ще й ряду не менш значущих потенційних загроз, зокрема щодо екологічної безпеки та гарантування інвестицій.

Література:

1. Земельний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2768-142>.
2. Шевченко Я. О. Правове регулювання оцінки земель при впровадженні ринку сільськогосподарських земель на сучасному етапі / Я. О. Шевченко // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 3. – С. 93 – 97. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_3_17.
3. Климчук М. М. Організація і проведення земельних аукціонів (земель сільськогосподарського призначення) : методичний посібник в запитаннях і відповідях / М. М. Климчук. – Івано-Франківськ : ІФОЦППК, 2017. – 32 с.
4. Одарюк О. О. Економіко-правове регулювання ринку земель сільськогосподарського використання / О. О. Одарюк // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – № 2. – С. 180 – 183.
5. Полковниченко С. О. Формування ринку землі в Україні в контексті економічної безпеки / С. О. Полковниченко, М. М. Седнівець // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1 : Економіка. – 2014. – Вип. 1. – С. 40 – 46. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2014_1_8

Vveinhardt J.,
Associate Professor, PhD.
Vytautas Magnus University
Kaunas, Lithuania

Andriukaitiene R.,
Associate Professor, PhD.
Marijampole College
Marijampole, Lithuania

EMPLOYEES PSYCHOSOCIAL WELLBEING: HOW DECLARATIVE ARE CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY ACTIVITIES?

Corporate social responsibility is related to management culture and the main engine of the organization – employees in an integrated way. Management culture is represented by a number of criteria: management science knowledge and the ability to apply it in leadership activities, the perception of self role in social and organizational structures, processes organization, personal culture and ethical leadership, management. All of these factors create conditions for a socially responsible, environmentally sustainable organizational behavior. However, the relevance of this research is determined by the fact that it is expected from organizations that declared corporate social responsibility status that they show impeccable and transparent activities concerning all stakeholders. Therefore, the research problem is revealed in the fact that not all stakeholders are treated equally fairly. In order to detail the problem cited, the following problematic issues are raised: What component parts include the concept of psychosocial well-being of employees? How do organizations that declared corporate social responsibility care about their employees psychosocial well-being? How declarative are corporate social responsibility activities in connection with psychosocial well-being of employees working in such organizations?

There are not many empirical studies where the employees' psychosocial well-being issues are presented exclusively in organizations that declared corporate social responsibility [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; etc.], but enough to be able to conclude a preliminary map of the analyzed problem.

The aim of this research is to identify employees', as one group of the stakeholders, psychosocial well-being in organizations that declared

corporate social responsibility. To achieve this aim the following research objectives were set: (1) to conduct empirical research analysis in order to compare the results of psychosocial well-being of employees in organizations that declared corporate social responsibility in cases of various sides concerned; (2) to conduct a survey of staff in organizations that declared corporate social responsibility; (3) to conduct a survey of managers leading the organizations that declared corporate social responsibility; (4) to compare the results of employees and managers surveys.

The theoretical part of the research is prepared by carrying out the analysis of scientific literature published in the Web of Science Core Collection (Clarivate Analytics) database. For analysis and comparison of research results there were selected empirical studies that were carried out during the past ten years, where the employees' psychosocial well-being issues are presented only in organizations that declared corporate social responsibility. For empirical studies there were used quantitative (a questionnaire in a written form for employees of organizations) and qualitative (a semi-structured interview for different levels of organization leaders) methods.

Having conducted the survey of employees working in organizations that declared corporate social responsibility, it was found that employees negatively assess the received excess work tasks, the quality of managing work, the shortage of relevant work organization. The greatest stress is caused by the annual (in some places monthly or semi-annual) employees' reporting for the work done and not always transparent evaluation of their results. There were also identified the weaknesses of physical working environment.

Having conducted the survey of leaders who manage the organizations that declared corporate social responsibility, it was found that with regard to strategies corporate social responsibility is perceived eclectically, i.e., it not clearly formulated in organizations' strategies and realized by leaders of corporate groups, there is a risk that social responsibility principles will not be clearly and fully communicated for employees of the organization and to realized in practice. Although corporate group leaders recognize the importance of corporate social responsibility, the emphasis in organizational structure and changes is made on higher sales non-institutionalizing the debugging of relations with stakeholders.

When comparing the survey results of employees and managers, there are captured quite radical differences, especially in those areas that are related to the nature of work tasks allocated to employees, work organization, working conditions and assessment.

Literature:

1. Cheruiyot T. K., Maru L. C. Corporate human rights social responsibility and employee job outcomes in Kenya / T. K. Cheruiyot, L. C. Maru // *International Journal of Law & Management*. – 2014. – No. 56(2). – Page 152-168.
2. Costas J., Kdrreman D. Conscience as control – managing employees through CSR / J. Costas, D. Kdrreman // *Organization*. – 2013. No. 20(3). – Page 394–415.
3. Gong Y., Cheung S-Y., Wang M., Huang, J-Ch. Unfolding the proactive process for creativity: integration of the employee proactivity, information exchange, and psychological safety perspectives / Y. Gong, S-Y. Cheung, M. Wang, J.-Ch. Huang // *Journal of Management*. – 2010. No. 38(5). – Page 1611–1633.
4. Krainz K. D. Enhancing wellbeing of employees through corporate social responsibility context / K. D. Krainz // *Megatrend revija. Megatrend Review*. – 2015. No. 12(2). – Page 137–154.
5. Michailides T. P., Lipsett M.G. Surveying employee attitudes on corporate social responsibility at the frontline level of an energy transportation company / T. P. Michailides, M. G. Lipsett // *Corporate Social Responsibility & Environmental Management*. – 2013. No. 20(5). – Page 296–320.
6. Mueller K., Spiess S.-O., Hattrup K., Lin-Hi N. The effects of corporate social responsibility on employees' affective commitment: a cross-cultural investigation / K. Mueller, S.-O. Spiess, K. Hattrup, N. Lin-Hi // *Journal of Applied Psychology*. – 2012. No. 97(6). – Page 1186–1200.
7. Potocan V., Mulej M., Nedelko Z. The influence of employees' ethical behavior on enterprises' social responsibility / V. Potocan, M. Mulej, Z. Nedelko // *Systemic Practice & Action Research*. – 2013. No. 26(6). – Page 497–511.
8. Rupp D. E., Shao R., Thornton M. A., Skarlicki D. P. Applicants' and employees' reactions to corporate social responsibility: the moderating effects of first-party justice perceptions and moral identity / D. E. Rupp, R. Shao, M. A. Thornton, D. P. Skarlicki // *Personnel Psychology*. – 2013. No. 66(4). – Page 895–933.
9. Vlachos P. A., Epitropaki O., Panagopoulos N. G., Rapp A.A. Causal attributions and employee reactions to corporate social responsibility / P. A. Vlachos, O. Epitropaki, N. G. Panagopoulos, A. A. Rapp // *Industrial & Organizational Psychology*. – 2013. No. 6(4). – Page 334–337.
10. Vveinhardt J., Andriukaitiene R. (2014). Readiness of companies to become socially responsible: social behavior of an organization and an employee from a demographic viewpoint / J. Vveinhardt, R. Andriukaitiene // *Problems and Perspectives in Management*. – 2014. – No. 12(2). – Page 215–229.
11. Vveinhardt J., Andriukaitiene R. Diagnostics of management culture in order to implement the concept of a socially responsible company: the case of a concern / J. Vveinhardt, R. Andriukaitiene // *E&M – Ekonomie A Management*. – 2016. – No. XIX(3). – Page 142-157.
12. Vveinhardt J., Andriukaitiene R., Grančay M. The preparation of companies in developing regions to become socially responsible: management culture assessment by employees / J. Vveinhardt, R. Andriukaitiene, M. Grančay // *Transformations in Business & Economics*. – 2015. – No. 2B(35B). – Page 494-514.

Вікнянський І. Л.,
слухач VI курсу Хмельницького відділення
Навчально-наукового інституту №4
Національна академія внутрішніх справ
м. Київ, Україна

ВПЛИВ СИСТЕМИ ЗАКОНОДАВСТВА НА РІВЕНЬ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Після революційний період в Україні позначився низкою змін, як держави загалом, так і правоохоронної системи зокрема. Ці зміни торкнулися як у самому сприйнятті правоохоронної системи громадянами та світовою спільнотою, так і шляхами її реформування з метою вдосконалення. Проте несприятлива ситуація на Півдні та Сході нашої країни, економічний спад, невідповідність нормативно-правових актів часу, а також депресивний стан в самій правоохоронній сфері, досить негативно позначився на рівні злочинності, а саме спонукав її інтенсивне зростання причому в усіх сферах (економічна, загальнокримінальна, організована, наркозлочинність тощо).

З такими складними явищами на своєму початковому етапі розвитку довелося зіткнутися і досить молодій правоохоронній структурі України, як Національна поліція. Так з набуттям чинності Закону України «Про Національну поліцію», а це відбулося 07.11.2015 р., вона зіткнулася з невідповідною нормативно-правовою базою, оскільки не являється правонаступником міліції (яка, як відомо, припинила своє існування як юридична особа).

Також значний внесок у зростання злочинності вніс Закон України «Про внесення зміни до Кримінального кодексу України щодо вдосконалення порядку зарахування судом строку попереднього ув'язнення у строк покарання» від 26.11.2015 р. № 838-VIII, так званий «Закон Савченко». Згідно з Законом зарахування судом терміну попереднього ув'язнення у разі засудження до позбавлення волі у рамках того ж кримінального провадження, в межах якого до особи було застосовано попереднє ув'язнення, здійснюється з розрахунку один день попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі [1]. Тож на практиці отримали, що на волю звільнено більше 9000 осіб, а ще протягом наступних 2 років має звільнитись близько 50000 раніше засуджених, за різні категорії важкості злочинів, осіб [2]. Так в результаті реалізації прийнятого закону за 2016 рік, статистика показала, що кожний 10 звільнений повторно вчиняє злочинні дії, тож

МВС України ініційовано звернення до Верховної Ради України, щодо внесення змін до чинного закону з метою встановлення певних обмежень на деякі категорії засуджених за вчинення умисних тяжких і особливо тяжких злочинів. Оскільки звільнена категорія осіб як свідчить практика до нормального морального і законного способу життя повертається «неохоче». Про що свідчить кількість скоєних злочинів, провідне місце серед яких слід віддати крадіжкам. Залишається тільки здогадуватися куди витрачаються кошти здобуті злочинним шляхом? Проте слід виділити таке «витрачання» як: азартні ігри, наркотики, проституція. Даний «ринок» являється в Україні не керованим та не контрольованим, а пропозиція та попит на «товари та послуги» на ньому вражають своїм розмахом.

Парадоксальність цієї ситуації, яка нині має місце в Україні, ще й у тому, що маємо «зовнішнього агресора в обличчі Російської Федерації», яка окрім своєї 5-ї колони в офіційних органах влади, робить «ставку» на звільнений з місць позбавлення волі криміногенний елемент. Оскільки як відомо «організована злочинність кордонів немає» і більшість наявних так званих «смотрящих» на території нашої держави підконтрольна російським, які в свою чергу контролюються через агентурну мережу ФСБ Російської Федерації. Недооцінка даного негативного фактору може призвести до зневіри громадян України до влади та підриву її авторитету, без чого її існування стане неможливим, і в найгіршому випадку може вилитися у втрату незалежності.

З метою вирішення та недопущення настання негативних явищ, викладених вище, на наш погляд слід вжити наступних кроків:

- посилити професійний рівень працівників правоохоронної сфери шляхом чіткого розмежування їх функцій, проведення тренувально-практичних занять зі співробітниками не обмежуючись лише виданням письмових наказів, які окрім формального вираження більше нічим не підкріплюються, тобто «мертві»;

- легалізувати гральний бізнес з наданням ліцензій, на даний вид діяльності;

- легалізувати проституцію (дане не стосується дитячої), як наприклад це зробили деякі країни Європи (Нідерланди), що, у свою чергу, засвідчить розвиток і визнання нашою державою вищого рівня прав людини;

- посилити відповідальність за незаконний обіг наркотичних речовин (при призначенні покарання не застосовувати умовне звільнення, а застосовувати реальні терміни, або примусове лікування);

– вжити інших заходів, які будуть ефективні у протидії зазначених вище негативних факторів.

Література:

1. Про внесення зміни до Кримінального кодексу України щодо удосконалення порядку зарахування судом строку попереднього ув'язнення у строк покарання : Закон України від 26 листопада 2015 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/838-19>.

2. Брифінг 1-го заступника голови Національної поліції України В.Трояна : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1997202>.

Возник М. В.,
к.ю.н., доцент кафедри права
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м Київ, Україна

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІЛЬНИХ (СПЕЦІАЛЬНИХ) ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В УКРАЇНІ

Процес формування вільних економічних зон (далі – ВЕЗ) у різних країн світу є складним. Становлення та розвиток ВЕЗ на теренах нових членів ЄС і зокрема в Україні також супроводжується численними проблемами, серед яких безпосередньо можна виділити наступні:

1. Основна проблема і прихильників, й опонентів ВЕЗ в Україні полягає у відсутності загальної ідеології та розуміння самої суті поняття «вільна економічна зона». Це спричиняється до повної плутанини і поширення переконання в тім, що ВЕЗ – це «дірка», крізь яку невпинно спливають державні кошти [1, С.354].

2. Законодавство про ВЕЗ не по всіх параметрах відповідає міжнародним нормам, які обумовлюються в нормативних документах Євросоюзу та Світової організації торгівлі (СОТ). На думку західних експертів, податкові пільги у ВЕЗ не повинні розповсюджуватися на ті компанії, які експортують до країн ЄС до 80% виробленої продукції. Згідно з директивами ЄС пільги таким компаніям з боку держави вважаються незаконними субсидіями. При вирішенні проблеми відсутності відпрацьованої нормативно-правової бази, можна зазначити про існування двох підходів:

1) на необхідне прийняття одного нормативного акта (закону), який чітко регламентував би загальний порядок створення СЕЗ в Україні; а створення конкретних зон повинно закріплюватися нормативними актами виконавчої влади (Кабінетом Міністрів) або Президентом України;

2) на прийняття загального (базового) нормативно-правового акта щодо створення СЕЗ; питання їх створення і кінцевий правовстановлюючий документ повинні поставати у двох формах: закону України про спеціальні економічні зони, які охоплюють велику територію і мають певні стратегічні інтереси для держави, а також рішення виконавчої влади (Кабінету Міністрів) або Президента України щодо СЕЗ, котрі розташовані на відносно невеликій території і виконують окремі господарські операції («точкові» зони) [2, С. 26].

У той же час О.Семерак пропонує, щоб рішення про створення конкретної зони приймалося Президентом України, а положення про неї – затверджувалося Кабінетом Міністрів, який і має визначати її правовий статус та інші особливості правового регулювання здійснюваної на території зони господарської діяльності [3, С. 36].

3. Відповідно до положень законів України «Про оподаткування прибутку підприємств» і «Про податок на додану вартість» ставки податків, пільги по податках, строк та порядок їх сплати можуть встановлюватися і змінюватися лише шляхом внесення змін до цих законів. Проте в Україні спостерігалася ситуація, коли при створенні ВЕЗ не були внесені зміни до зазначених законів. Тобто тут проявляється звична для вітчизняного законодавства колізія: одночасно діють закони, які суперечать один одному [4, С. 26].

4. Часто відчувається часовий розрив між появою потенційних інвесторів і розробкою конкретних програм, під які можна реально залучити інвестиції. Більше того, невиправданим є встановлення у тих чи інших ВЕЗ розміру мінімальних вкладів для потенційних інвесторів (що часом обчислюється цифрою з шістьма нулями!), оскільки ВЕЗ у всьому світі орієнтовані на малого і середнього інвестора. Такі інвестори більш оперативні, гнучкі і прихильні до нововведень, тобто мають достатні можливості оживити малий і середній бізнес в регіонах, що переживають депресію. Середні і малі фірми у своїй сукупності створюють сприятливе середовище для формування розвиненої інфраструктури, зростання капіталу, досягнення соціальної стабільності. А великий бізнес приходить тоді, коли у ВЕЗ хоча б рік успішно попрацюють малі та середні фірми [5, С. 92].

5. Фінансова підтримка розвитку проектів із створення ВЕЗ є найскладнішою компонентою, оскільки початковий етап становлення ВЕЗ – витратний, коли мова навіть і не ведеться про «вироблення грошей» [6, С. 15].

6. Велику проблему становить створення таких міжнародних ВЕЗ, як, наприклад, ВЕЗ «Рені-Галац-Джурджулешти». Справа в тому, що українським законодавством не передбачене створення міжнародних адміністративно-економічних утворень. Окрім того, практика функціонування міжнародних ВЕЗ не має широкого розповсюдження у світі і є надзвичайно складною економіко-правовою компонентою ринкової економіки. Виникає і запитання – наскільки таке об'єднання вигідне Україні. На думку фахівців, зона в Рені повинна орієнтуватися на умови, що діють на аналогічних територіях Румунії і Молдови. Інакше інвестиції підуть не до нас, а туди [7, С. 7]

Ось чому для оптимізації процесів створення і подальшого функціонування ВЕЗ необхідно:

- визначити механізм ВЕЗ як один із найважливіших елементів державної економічної політики;
- внести поправки до відповідних кодексів, законів і підзаконних актів; гармонізувати внутрішнє законодавство з міжнародними правовими актами;
- визначати пріоритетні види діяльності, які необхідно розвивати у ВЕЗ, пов'язуючи їх з урядовими програмами соціально-економічного розвитку країни;
- розробити систему критеріїв для надання статусу суб'єкта ВЕЗ або спеціального режиму інвестування і процедуру отримання такого статусу;
- передбачати механізми самостійного розвитку і розширення ВЕЗ у довгостроковій перспективі;
- здійснювати експертизу всіх інвестиційних проектів на предмет їх технологічної, ринкової, економічної, фінансової, екологічної і соціальної доцільності;
- максимально спростити умови затвердження проектів, що повністю фінансуються інвестором і не обумовлені державними гарантіями.

Література:

1. Замашніков М.О. Вільні економічні зони в Україні: проблеми та перспективи розвитку // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наукових праць(т.2)– Донецьк, 2004. – С. 354 – 361.
2. Іващенко О., Павленко І. Проблеми та перспективи розвитку спеціальних економічних зон в Україні. // Економічні реформи сьогодні. – 1999. – № 25. – С. 26.
3. Семерак О. Правове регулювання іноземних інвестицій у спеціальних (вільних) економічних зонах. // Право України. – 2000. – № 10 – С. 34 – 37.
4. Кузьменко В.П., Кузнецова Л.І. Вільні економічні зони: міфи та реальність// часопис «Економіка підприємства» – 1999 – № 2. – С. 24 – 34.
5. Инвестиционный журнал «Welcome». – 2016. – №7. – С.92.
6. Пила В., Чмир А. О перспективах специальных экономических зон и территорий приоритетного развития. // Экономика Украины. – 2002. – № 4. – С. 11 – 16.
7. Демченко Я. Стратегічне значення ВЕЗ // Урядовий кур'єр. – 2003. № 148. – С. 7.

Глушков В. О.,
д.ю.н., проф., академік Європейської
академії безпеки та конфліктології,
засл. юрист України, професор ККІБП

КОНФЛІКТОГЕННІ ЗОНИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ І УКРАЇНА

Світовий порядок являє собою планетарну глобальну ієрархічну систему міжнародних зв'язків і відношень між державами або союзами держав, що одержала міжнародне-правове закріплення і має розподіл політичних ролей на планетарному або (і) регіональному рівнях, тобто великі та регіональні держави. Новий Світовий Порядок представляє есхатологічний, месіанський проект, в основі якого знаходиться ідея політико-економічного панування визначеної окультної верхівки фінансової олігархії, що спирається на ідеологічну і спекулятивно-лихварську революцію, що повинна базуватися на таких основних принципах: економічному, геополітичному, етнічному, релігійному, ідеологічному, юридичному, державному.

Сучасна ситуація характеризується претензіями США на світову гегемонію, які намагаються установити свій світовий порядок імперської спрямованості — «Рах Americana» — «третьою американською імперією з балканським кордоном». Важливим моментом у формуванні геополітики США є розробка основних напрямків на теоретичному рівні. Так, зокрема, у 1885 році *Стронгом* була розроблена теорія «визначеної долі», що обґрунтовує богообраність американців. Автор теорії обґрунтовує доцільність втручання в справи інших народів, нездатних вирішити проблеми політичної цивілізації. У цьому плані становить інтерес розроблена *Ф. Тернером* «Теорія кордонів», де обґрунтовується необхідність здійснення експансії, від якої залежить збереження демократії, процвітання нації. Особливе місце займають праці адмірала *А. Мехема*, який обґрунтовує необхідність створення сильного військово-морського флоту для боротьби з великими державами за панування над світом.

Однієї з найбільш поширених є концепція *уніполярного світопорядку*, що виступає теоретичним обґрунтуванням претензій на світову гегемонію. Відповідно до теорії концентричної уніполярності, світ розглядається як «багатополярне утворення в рамках глобального уніполю», а Америка займає головне збалансоване положення. США фактично вибудовують лінійну схему нового світового порядку. На

чолі геополітичної моделі сучасного світу лідируючий центр у особі США, а потім множина різних системоутворюючих центрів хиткої багатополярності.

Інший напрямок у політичній теорії — концепція *біполярного світоустрою*. У ній умовно можна виділити два підходи — біполярність центрів сили і біполярність цивілізацій. Біполярність сили (США і Китай, США і Китай плюс Росія, Тихоокеанський союз проти Європейської коаліції і т.д.). Основне джерело виникнення напруженості і конфліктів — відцентрові устремління центрів сили при наявності геополітичних суперечностей між ними. Однією з найбільш поширених концепцій є *біполярна цивілізаційна модель* побудови світового співтовариства, основою якого є розподіл на полярні полюси — «Захід — Схід», «Хартленд-Римленд» «заможна Північ — бідний Південь», «світовий центр — світова периферія».

Третя концепція — це теорія *багатополярного світу*, у якій виділяється два підходи:

- *багатополярність центрів сили*. Головне джерело конфліктів — протиріччя між центрами сили, боротьба між ними за політичне панування і сфери впливу. Існує обґрунтована точка зору про те, що світ входить в епоху системних криз — системної кризи епохи, кризи європейської цивілізації.

- *цивілізаційний* — протипоставлення цивілізацій, конфлікти між якими будуть проходити на основі культурно-конфесіональних зіткнень.

Товикстокській університет розробив цікаву програму, яку можна звести до трьох «де» — депопуляція, деіндустріалізація і дереалізація, що сьогодні реалізується на практиці. Звідси, зокрема, теорія «золотого мільярду»

Якщо на рубежі 60-70 років здійснилися неоліберальна революція, в результаті чого держава передало частину багатства середнього класу, то умовах сьогодення здійснюється закриття неоліберального проекту та мультикультуралізму. Неоліберальна революція досягла своєї цілі і весь світ став капіталістичним. Нерівність стала носити міжконтинентальний міждержавний характер. Двадцять багатих країн протистоять всьому світу.

До важливих проблем глобального рівня відноситься проведення в червні 2016 року референдуму в Великобританії відносно її подальшого знаходження у членстві Євросоюзу (Brexit) і проведення у листопаді цього ж року виборів в США. Європа не змогла справитися ні з жодною складною проблемою. В цьому плані проблематичними є Греція, Італія, Іспанія, Португалія, Франція, не говорячи вже о східноєвропейських країнах, які фактично є утриманнями. У

кандидатів в Євросоюз шанси вступу закінчилися. Європа не буде займатися приєднанням нових країн — Молдавії, України, Грузії та Туреччини. Лондон перестає бути фінансовим центром, а Франкфурт і Париж вже готуються стати таким в Європі.

Ще одна складна проблема, яку так і не змогла вирішити європейська бюрократія. Це міграційна криза. Міграційні процеси в Європі є добре продуманими і організованими соціоінженерними операціями. Проблема біженців Брюссель okazaвся не в змозі вирішити, і управління Євросоюзу прийшло до кризи. Спроба США заволодіти європейської економікою трансатлантичним пактом оказалась тої краплею, яка переповнила чашу терпіння населення Європи.

В світовій еліті можна чітко виділити дві лінії — фінансово-глобалістська, друга — ізоляційна регіональна. Політика глобалізації і створення наднаціональних структур стала непосильною для США. Дві тенденції зійшлися на цих виборах консервативний модерн і ліберальний глобалізм. Вибори показали США увійшли в тупик зовнішньої і внутрішньої політики і політична криза в США достиг апогею. Американці бажать бачити нову Америку с істинними державними інтересами, змінити її зовнішню і внутрішню політику, методи управління країною і економікою, розрахуватися з боргами тощо. Цієї цілі відповідав Дональд Трамп. У самому центрі капіталізму почалась революція у верхівці мирового капіталістичного класу. Монополярний мир закінчився.

Вибір американського народу є подією історичного масштабу. Це перемога середнього класу, який став в умовах прискореної глобалізації жертвою і втратив зв'язок з національною елітою. У Трампа зовсім інша точка зору відносно моделі Нового світового порядку. Головне — це забезпечення безпеки всередині США при збереженні свого світового лідерства світового панування. Одна із самих великих проблем в міжнародній політиці — це проблема рішення питань щодо сирійського конфлікту. Ця проблема може стати темою для реального сумісного конструктивного співробітництва різних країн щодо знищення Ісламської держави.

Президентство Трампа приведе всю систему міжнародних відносин к потрясінню тектонічного масштабу. Перемога Трампом політики регіоналізації буде сприяти виникненню таких самостійних регіонів, в умовах Багатопольярного Світового Порядку під лідерством таких країн як Британія, Германія, Росія, Китай, Індія, Бразилія, Долар перестає бути інвестиційним ресурсом и його заміною буде виступати регіональна валюта. Трамп — це старі гроші.

Особливі відношення у США склалися з Китаєм. Головною проблемою між Китаєм и США є сирійське питання. В Сирії знаходяться значні запаси газу, і якщо режим Асада рухне, то все його природні багатства достануться Штатам, Саудівської Аравії, Катару и Туреччині. Китаю пропонується обмін Сирії на Південну Африку, Нігерію, де знаходяться запаси нафти, а також Алжир. Інтерес Китаю до Сирії і в тому, що саме у цієї країні закінчується сухопутний шлях «Великого шовкового шляху», що в цілому відкриває ринок Західної Європи.

В умовах сьогодення у світі існує конфліктогенних зон, серед яких можна виділити – Балкани, Кавказ, Далекий Схід, Афганістан, Сирія і Україна. В потенційному плані до них можна віднести Туреччину, де склалася складна політична ситуація, а також Середню Азію, де стикаються інтереси США, Росії та Китаю. На Далекому Сході може запалати конфлікт із застосуванням навіть ядерної зброї. Північна Корея представляє державу фараонічного типу і вона не може не відповісти на будь яку провокацію.

У зв'язку з нестабільністю перехідного періоду зростає значення військової сили, що має сучасну технологію знищення. Нові військові структури можуть воєнізуватися, в тому числі і на кримінальний лад. Перехід до посткапіталізму носить складна характер, хто-то повинен зникнути. III Світова війна вже йде, про що казав папа римський 19 вересня 2014 року. Нова світова війна розвивається в умовах системного термінального кризисна капіталізму.

Україна знаходиться в зоні політичних конфліктів на основі наявних протиріч і чітких інтересів різноманітних геополітичних сил як внутрішнього так зовнішнього характеру. Україна в сучасний період виявилася в центрі «великого трикутника», сторонами якого є Росія-Захід (у тому числі США) – Туреччина. Особливе конфліктогенне місце в Україні займають такі геополітичні чинники як Балто-Чорноморська смуга (вісь Європи) і Балкано-Кавказька дуга нестабільності. Балто-Чорноморський пояс або вісь Європи розділяє Європу на Західну і Східну, тим самим відмежуючи слов'яно-православну цивілізацію від західної.

Україна відноситься до країн Балто-Чорноморського поясу, від яких багато в чому залежить стабільність всієї Євroatлантичної системи. Вони сьогодні фактично визначають і будуть визначати стан і структуру європейської безпеки на десятиліття вперед. Україна – ключова ланка Балто-Чорноморської смуги. Існує реальна небезпека перетворення України в «сіру зону» між НАТО і РФ. Санітарний кордон являє собою територію держав і народів, що розташовуються між двома великими геополітичними утвореннями. Країни санітарного

кордону самі найчастіше є причинами різних геополітичних конфліктів. У результаті перерозподілу в 1991 р. у межах однієї держави виявилось дві групи населення, геополітично протилежної орієнтації, вододілом між якими виявилась культурно-конфесійна межа. Основна політична проблема це протистояння між євразійським началом російської України і проатлантичним напрямком у її зовнішній і внутрішній політиці, яку підтримують насамперед її західні області. Україна – біполярна країна, полюсами якої є Галичина і Донбас із Кримом. Різка відмінність між цими ареалами відслідковується насамперед у питаннях мови і проблемах національної ідентичності.

Найбільш складною проблемою в геополітичному просторі України є Крим, з огляду на те, що це і значною мірою її слабким місцем. Тут перехрещуються ісламська, євразійська і європейська геополітичні формації. Небезпека полягає в тому, що Крим є центром геополітичного протистояння України і Росії, Росії і Туреччини.

У південному регіоні порушені інтереси багатьох держав світу, що сприяло реальній можливості виникнення Балкано-Кавказької (Балкано-Чеченської) дуги нестабільності, краї якої торкаються Балканського півострова і Північного Кавказу, а вістря вона упирається в Кримський півострів. Існування трьох геополітичних просторів на території України, створюють ситуацію «розірваності» держави, що може стати причиною її фрагментації, значного ослаблення, або геостратегічного переорієнтування.

Глушков В. О.,

д.ю.н., професор, академік Європейської академії безпеки та конфліктології, заслужений юрист України, професор кафедри права Київського кооперативного інституту бізнесу та права,

м. Київ, Україна

Дорохіна Ю. А.,

к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Київського національного торговельно-економічного університету,

м. Київ, Україна

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ОХОРОНИ ВЛАСНОСТІ

Передумовою соціально-економічного та суспільного розвитку українського суспільства є оптимальний захист відносин власності кримінально-правовими засобами, що базується на вдосконаленій кримінально-правовій політиці щодо охорони власності, яка заснована на ліберальних принципах, визначає та закріплює загальні узгоджені напрями такого захисту.

Модель кримінально-правової політики щодо охорони власності, як основа її доктрини, має включати наступні складові: об'єкт, предмет, суб'єктів, мету, сферу дії, вектори та принципи. Її розробка обумовлена наступними факторами: 1) сьогодні відсутній єдиний системний підхід до захисту власності; 2) зростають вимоги щодо підвищення ефективності захисту власності з врахуванням поширення його на окремі об'єкти захисту; 3) відсутній алгоритм удосконалення захисту власності в умовах глобалізації та віртуалізації світу в епоху постмодерну.

Оцінюючи як найвищу цінність власність, і, відповідно, об'єкти, що потребують кримінально-правової охорони, кримінально-правова політика щодо охорони власності покликана створити систему політико-правових заходів, спрямованих на забезпечення власності від суспільно небезпечних посягань. Кримінально-правову політику щодо охорони власності необхідно сприймати як політику, система заходів якої забезпечують належну розробку, своєчасне запровадження та ефективну реалізацію норм матеріального кримінального права, спрямованих на забезпечення власності від суспільно небезпечних посягань.

Об'єктом кримінально-правової політики щодо охорони власності є безпека тих суспільних відносин власності від суспільно небезпечних посягань. Безумовно, сфера дії кримінально-правової політики щодо охорони власності не обмежується суспільними відносинами у майновій сфері, спектр таких відносин є значно ширший. Об'єкти власності, знаходяться в стані безперервної взаємодії з іншими об'єктами і суб'єктами, і така взаємодія супроводжується появою нових форм та видів злочинних посягань.

Виходячи з широкого тлумачення поняття власності, під об'єктом кримінально-правової політики щодо охорони власності доцільно розуміти суспільні відносини, які утворюють стан безпеки від: суспільно небезпечних посягань на майно; суспільно небезпечних посягань на право на майно; суспільно небезпечних посягань на право власності.

Зазначені об'єкти мають бути відображені у нормах розділу VI Особливої частини КК України з врахуванням тенденцій розвитку сучасного суспільного життя, що обумовлює необхідність поширення режиму власності також і на нематеріальні об'єкти. Зазначене безумовно актуалізується у зв'язку з тим, що сьогодні роль власності змінюється. Особливу роль отримує інформаційна власність. Світова спільнота вступила в нову епоху — епоху інформаційного суспільства. На сьогодні життєдіяльність людства в певній мірі залежить від телекомунікаційних технологій, які використовуються практично у всіх сферах діяльності людини (енергетика, водопостачання, фінанси, торгівля, наука, освіта тощо).

З розвитком інформаційного простору необхідно активізувати зусилля суспільства щодо його захисту від злочинних посягань, сукупність яких вже має свою власну, відому у всьому світі назву — кіберзлочинність. Вона набула широкого поширення і в сучасних умовах складає одну з найбільш небезпечних загроз українського суспільства. Стрімкий розвиток телекомунікацій і глобальних комп'ютерних мереж створив умови, що полегшують вчинення злочинів проти власності та утворюють нові склади. Злочинці все частіше використовують нові способи зараження комп'ютерів шкідливими програмами, які дозволяють отримувати злочинний прибуток.

Згідно Звіту NCR (Norton Cybercrime Report), жертвами кіберзлочинності у 2012 р стало 341 млн., а вже у 2015 р. — 594 млн. осіб, отже, ці показники щорічно збільшуються. Близько 70% інтернет-користувачів хоч раз стикалися з шахрайством в мережі, і не менше 10% з них, постраждали від телефонних шахраїв [1].

На нашу думку, сьогодні за допомогою використання шкідливих комп'ютерних програм і програмно-технічних засобів, підключених до комп'ютерної мережі, можуть вчинятися більшість злочинів проти власності, передбачених розділом VI Особливої частини КК України. Виняток становлять лише злочини, спосіб вчинення яких пов'язаний з безпосереднім контактом злочинця з потерпілим, а також значна частина злочинів, предметом яких може бути лише матеріалізоване майно. Від того, що злочини проти власності вчиняються з використанням інформаційно-комунікативних технологій, вони не змінюють об'єкт свого посягання, а відбувається приєднання додаткового об'єкту у вигляді відносин у сфері інформаційних технологій.

Можливість існування такого об'єкту самостійно вельми сумнівна, в той же час очевидним є те, що використання сучасних комп'ютерних технологій збільшує та якісно змінює суспільну небезпеку від злочину. У зв'язку з цим система норм, яка закріплює злочини проти власності потребує вдосконалення, оскільки вона не повною мірою враховує сучасні кіберзагрози.

На відміну від інформаційних злочинів, основною властивістю злочинів проти власності, які вчиняються з використанням комп'ютерних мереж, є те, що суб'єкт злочину використовує комп'ютерні мережі як знаряддя або засіб вчинення злочину. Саме це додає таким злочинам унікальні властивості, не характерні для інших посягань. Таким чином, поняття злочинів проти власності, що вчиняються з використанням комп'ютерних мереж, можна визначити у вигляді сукупності заборонених кримінальним законодавством діянь, спосіб вчинення яких передбачає обов'язкове використання таких мереж як знаряддя або засіб. До того ж зміст об'єкту даних злочинів може бути різним і не пов'язаним з суспільними відносинами, що виникають в інформаційній сфері.

Говорячи про предмет кримінально-правової політики щодо охорони власності, слід зважати на те, що вона покликана здійснювати «виявлення тих негативних явищ, з якими необхідно боротися кримінально-правовими засобами, усвідомлення потреби суспільства в кримінально-правовому регулюванні, встановлення караності суспільно небезпечних діянь, обмеження кола злочинного, визначення характеру караності, заходів кримінальної відповідальності й умов звільнення від неї» [2, с. 38]. Тому предмет кримінально-правової політики щодо охорони власності має сприйматися як така складова її об'єкта, у якій виявляються самі дії кримінально-правової політики щодо охорони власності та

складають стратегічні й тактичні заходи, спрямовані на забезпечення власності від суспільно небезпечних посягань засобами кримінального права.

Література:

1. 2015 Internet Security Threat Report [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.symantec.com/security_response/publications/whitepapers.jsp.
2. Фріс П. Л. Кримінально-правова політика України: дис. докт. юрид. наук / Павло Львович Фріс. — Івано-Франківськ: Прикарпатський юридичний інститут внутрішніх справ, 2005. — 381 с.

Жарко О. Г.,
*аспірант Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України,
викладач кафедри права
Київського кооперативного інституту бізнесу і права
м. Київ, Україна*

ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ДЛЯ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В ПОРЯДКУ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

В сучасних умовах технічного прогресу, масового створення нових інформаційних продуктів та подальшого бурхливого розвитку всесвітньої мережі інтернет особливо актуально постає питання захисту авторських прав. Так, переважна більшість інформації сьогодні зберігається, обробляється та передається в електронній формі із застосування технічних можливостей мережі Інтернет. З кожним роком збільшується кількість інформації, яка завантажується в мережу Інтернет, що призводить до зростання кількості користувачів мережі.

Найбільший попит в мережі мають фільми, музика, оцифровані тексти книг, журналів, зображення, комп'ютерні програми, тощо, які є об'єктами права інтелектуальної власності. Перш за все це пов'язано з використанням можливостей мережі Інтернет в комерційних цілях. Тобто, розміщуючи ту чи іншу інформацію на певному сайті, автор чи правоволоділець розраховує отримати вигоду від такого розміщення.

Пропорційно бурхливому розвитку мережі Інтернет, зростають також і порушення авторських прав в мережі. Зокрема, цьому сприяють як об'єктивні характеристики самої мережі Інтернет: анонімність більшості користувачів, незахищеність розміщеної інформації, та інше; а також і соціальні фактори: недосконалість правової бази щодо захисту авторських прав в Інтернеті, прогалини в роботі уповноважених державних органів, відсутність реальних заходів направлених на подолання негативних тенденцій у даній сфері. Звісно, автор дізнавшись про порушення своїх прав, намагається протидіяти таким порушенням. Порядок і способи захисту авторських прав встановлені в статтях 51 та 52 Закону України «Про авторське право та суміжні права». На практиці, автори, чії права порушуються, обирають судовий спосіб захисту. Однак, саме звернення до суду, навіть за умови реального існування порушення, не гарантує позитивного результату для

автора, оскільки перед позивачем стоять ряд серйозних проблем у доказуванні своєї позиції.

Так, за останнє десятиліття технічні можливості та засоби, які використовуються для незаконних дій з об'єктами авторських прав значно удосконалились, що в свою чергу створює додаткові перешкоди, а часто і унеможливує доказування в судовому порядку як самого факту вчиненого порушення, так і встановлення винних з осіб та притягнення їх до юридичної відповідальності.

При зверненні до суду за захистом своїх порушених авторських прав, автор розраховує перш за все на припинення дій, що порушують його право та на одержання справедливої компенсації за завдану шкоду, а також на притягнення до відповідальності винних осіб. Для досягнення вказаного результату необхідно насамперед встановити сам факт порушення прав автора в тій чи іншій формі (розміщення авторських матеріалів без згоди автора, плагіат, піратство, тощо), протиправність поведінки винної особи, причиною — наслідковий зв'язок між заподіяною шкодою та протиправною поведінкою, вину особи, яка заподіяла шкоду.

Об'єктивно, дослідження вищеописаних обставин потребує спеціальних знань, досліджень, якими суд не володіє. Саме тут на допомогу позивачу — автору приходить такий процесуальний засіб доказування як судова експертиза. Тому, невід'ємною складовою для правильного вирішення спору про порушення прав інтелектуальної власності є застосування спеціальних знань, тобто експертне дослідження з питань інтелектуальної власності.

Правовою базою для призначення та проведення судових експертиз в цивільних та господарських справах є Цивільний процесуальний кодекс України, Господарський процесуальний кодекс України, Закон України «Про судову експертизу», Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5, а також Постанова Пленуму Верховного суду України від 30.05.1997 року №8 «Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах», Постанова Пленуму Верховного Суду України 04.06.2010 року № 5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав», Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 23.03.2012 № 4 «Про деякі питання практики призначення судової експертизи», Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 року № 12 «Про

деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності», Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 23.03.2012 року №5 «Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності».

Поняття судової експертизи визначене в статті 1 Закону України «Про судову експертизу» як дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів досудового розслідування чи суду.

Тому, далі необхідно детально розглянути, які саме види судових експертиз використовуються у справах про захист авторських прав. Власне види судових експертиз визначено в пункті 1.2. Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень. Однак, у справах про захист авторських прав застосовуються не всі перелічені види експертиз.

Необхідність призначення того чи іншого виду експертизи залежить від поставленої перед судом проблематики. Так, найчастіше виникають такі питання: чи може частина літературного письмового твору (в тому числі й оригінальна назва твору) використовуватися самостійно або чи є твір похідним; чи є продукт творчої діяльності таким, що не охороняється авторським правом; чи використано чужий твір без згоди автора (чи іншої особи, яка має авторське право), зокрема, у формі плагіату чи піратства.

Основним завданням експертизи об'єктів інтелектуальної власності є визначення властивостей цих об'єктів, до яких належать об'єкти промислової власності, об'єкти авторського права і суміжних прав.

Література:

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 13 від 29.03.94 р.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 461.
3. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз: Затв. наказом М-ва юстиції України від 8 жовт. 1998 р. № 53/5 // Бюл. М-ва юстиції України. — 1999. — № 2. — С. 118-158.
4. Прохоров-Лукін Г.В. Судові експертизи об'єктів інтелектуальної власності // Матеріали Міжнар. наук.-практич. семінару «Судовий захист прав інтелектуальної власності». — К., Укр інтеї, 2002. — 200 с.

Зіньова Н. К.,

студентка 4 курсу економічно-правового факультету

Київський кооперативний інститут бізнесу і права

м. Київ, Україна

Науковий керівник: Найда І. В., к. держ. упр., доцент кафедри права

Київський кооперативний інститут бізнесу і права

м. Київ, Україна

ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ НАРОДЖЕННЯ ДИТИНИ, ЩО НАРОДИЛАСЯ В ІНШІЙ КРАЇНІ ТА НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ

Державна реєстрація актів цивільного стану проводиться з метою забезпечення реалізації прав фізичної особи та офіційного визнання і підтвердження державою фактів народження фізичної особи та її походження, шлюбу, розірвання шлюбу, зміни імені, смерті [2, ст. 9].

Законодавство передбачає особливий порядок реєстрації народження дитини, що народилася в іншій державі та на тимчасово окупованій території.

Якщо реєстрація народження дитини, народженої в іншій державі, не була проведена компетентним органом такої держави або дипломатичним представництвом чи консульською установою України, підставою для проведення державної реєстрації в Україні є медичний документ іншої держави, що підтверджує факт народження дитини, належним чином легалізований, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Ці документи подаються до органу ДРАЦС, де реєструється народження. При відсутності підстав для державної реєстрації народження, визначених у цьому пункті, державна реєстрація народження проводиться на підставі рішення суду про встановлення факту народження даною жінкою.

Для отримання свідоцтва про народження дитини, яка народилася на тимчасово окупованій території (надалі – ТОТ), до якої відносять території АР Крим, м. Севастополь та окремі райони Луганської та Донецької областей, батькам, родичам, їхнім представникам або іншим законним представникам дитини необхідно подати до будь-якого суду за межами ТОТ незалежно від свого місця проживання:

- заяву про встановлення факту народження особи;
- належні докази (ними можуть бути: оригінали чи копії медичних документів, пояснення заінтересованих осіб, їхніх представників,

свідчення свідків, речові докази, зокрема звуко- і відеозаписи, висновки експертів, документи, видані органами та установами (в т.ч., лікарняними закладами), що знаходяться на ТОТ, теж можуть братися до уваги судом). У разі посилання на свідчення свідків заявник повинен переконатись, що вони зможуть з'явитися до суду у день подання заяви про встановлення факту.

– квитанцію про сплату судового збору станом на 01.01.2017 року – 640 грн.)

Така справа розглядається судом невідкладно з моменту надходження заяви. У разі задоволення заяви, суд невідкладно видає копію рішення заявнику, в якому зазначає дані про дату і місце народження дитини, її стать, відомості про батьків, або надсилає копію рішення до відділу державної реєстрації актів цивільного стану для державної реєстрації (у разі відсутності заявника під час проголошення рішення). Суд повертає заяву – у разі неналежної форми заяви або відсутності вказаних у заяві документів. Суд відмовляє у задоволенні заяви – у разі недостатності доказів.

Для отримання свідоцтва про народження заявник подає до будь-якого відділу державної реєстрації актів цивільного стану копію рішення суду про встановлення відповідного факту та свій паспорт громадянина України.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що в сучасних умовах право є гарантом реалізації прав і свобод громадян України, які проживають на ТОТ та за кордоном.

Література:

1. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст.135.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40–41, 42. – Ст.492.
3. Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» від 01.07.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 38. – Ст.509.
4. Наказ Міністерства юстиції України від 26.08.2015 № 1593/5 «Деякі питання організації роботи відділів державної реєстрації актів цивільного стану, пов'язаної з державною реєстрацією народження дитини».

Зіньова О. С.,
ст. викладач кафедри права
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м. Київ, Україна

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ ЖІНОК

На сьогодні, до нормативно-правових актів національного рівня, що врегульовують відносини у сфері державної гендерної політики в Україні належить, перш за все, Конституція України, яка визначає і гарантує рівність прав і свобод людини й громадянина незалежно від статі [1].

Згідно ст. 17 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» жінкам і чоловікам забезпечуються рівні права та можливості у працевлаштуванні, просуванні по роботі, підвищенні кваліфікації та перепідготовці. Відповідно до вимог закону роботодавець зобов'язаний: створювати умови праці, які дозволяють жінкам і чоловікам здійснювати трудову діяльність на рівній основі; забезпечувати жінкам і чоловікам можливість суміщати трудову діяльність із сімейними обов'язками; здійснювати рівну оплату праці жінок і чоловіків при однаковій кваліфікації та однакових умовах праці; вживати заходів щодо створення безпечних для життя і здоров'я умов праці; вживати заходів щодо унеможливлення випадків сексуальних домагань. Роботодавцям забороняється в оголошеннях (рекламі) про вакансії пропонувати роботу лише жінкам або лише чоловікам, за винятком специфічної роботи, яка може виконуватися виключно особами певної статі, висувати різні вимоги, даючи перевагу одній із статей, вимагати від осіб, які влаштовуються на роботу, відомості про їхнє особисте життя, плани щодо народження дітей.

Роботодавці можуть здійснювати позитивні дії, спрямовані на досягнення збалансованого співвідношення жінок і чоловіків у різних сферах трудової діяльності, а також серед різних категорій працівників.

Законодавство встановлює положення, згідно якого в разі колективно-договірного регулювання соціально-трудових відносин до генеральної угоди, галузевих (міжгалузевих) і територіальних угод, колективних договорів включаються положення, що забезпечують рівні права та можливості жінок і чоловіків.

Органи державної влади та місцевого самоврядування є відповідальними за формування і впровадження гендерної політики

України. Активними суб'єктами формування і впровадження гендерної політики є також громадські та міжнародні організації.

Ст. 51 Конституції України закріплений принцип гендерної рівності: «Шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка. Кожен з подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї. Сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняється державою» [1].

Забезпеченню рівних прав жінки і чоловіка сприяють норми Сімейного кодексу України [2]. Ст. 7 Сімейного кодексу встановлено, що учасник сімейних відносин не може мати привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, статі, політичних, релігійних та інших переконань, етнічного та соціального походження, матеріального стану, місця проживання, за мовними та іншими ознаками. Адже сімейні правовідносини мають будуватись не лише на засадах взаємної любові та поваги, взаємодопомоги і підтримки, а і на засадах рівності, для реалізації кожним із подружжя власного потенціалу.

Рівні права і можливості в одержанні освіти, загальної і спеціальної підготовки призвели до того, що жіноча праця за своєю кваліфікацією зрівнялась з чоловічою. Але, враховуючи фізіологічні особливості жіночого організму, законодавство про працю передбачає низку обмежень у виконанні певних робіт, а при деяких роботах встановлює жінкам пільги і переваги. Для держави обидві соціальні функції жінки – робота в суспільному виробництві і материнство – є важливими. Але яку з цих функцій виконувати, має вирішувати сама жінка. Якщо жінка вирішила присвятити себе сім'ї, вихованню дітей, то це заняття має визнаватись суспільно корисним і давати право за певних умов на матеріальне забезпечення при досягненні певного віку.

Одним з основних заходів поліпшення умов праці жінок є їх вивільнення з виробництва в зв'язку із важкими і шкідливими умовами праці. Система попереджувальних заходів передбачає технічну модернізацію робочих місць, скорочення тривалості дії негативних виробничих факторів. В зв'язку з цим необхідно вивчити певні технічні та технологічні розробки, які спрямовані на вивільнення жінок зі шкідливих виробництв та виробництв із важкими умовами праці; обмеження використання праці жінок у нічний час, виведення з нічних змін жінок, особливо тих, які мають неповнолітніх дітей; встановлення скороченого і неповного робочого часу незалежно від наявності дітей та їх віку.

Спеціальні гарантії встановлюються жінками у зв'язку з материнством. Вони надаються для вагітних жінок і жінок, що мають малолітніх дітей, понад гарантії, встановлені для всіх працюючих

жінок. Жінкам у зв'язку з материнством встановлюються пільги і компенсації у сфері робочого часу і часу відпочинку.

Отже, виходячи з вищевикладеного, необхідно сказати, що участь жінок в трудовому процесі є необхідністю з різних позицій, а тому треба активно залучати їх до трудової діяльності з урахуванням їх особливої ролі в суспільстві, надаючи відповідні пільги, переваги та правовий захист.

Українській жінці сьогодні живеться досить нелегко, на її плечах лежить тягар економічних, соціальних та інших проблем. Жінці, жінці-матері, в першу чергу, потрібна серйозна, всебічна підтримка зі сторони держави і громадських організацій. Інтереси жінок повинні активно лобюватися на рівні представницьких, виконавчих, судових органів державної влади, в ЗМІ, в сфері освіти та виховання.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 21-22. — Ст.135.
3. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 52. — Ст.561.
4. Закон України «Про охорону праці» від 04.10.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 49. — Ст.668.

Калініченко О. Ф.,
к.ю.н., доцент кафедри права
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м. Київ, Україна

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ПРАКТИКИ НОТАРІАТУ В УКРАЇНІ

У правовій державі, можливе за наявності сформованого громадянського суспільства, ефективна юридична практика представляє особливу цінність. Вона стверджує законність і стабільний правопорядок. Конституції України визначила курс на побудову суверенної, і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави [1].

Сучасний нотаріат як орган безспірної юрисдикції захищає суб'єктивні права й законні інтереси фізичних та юридичних осіб, надаючи правочинам публічної довіри шляхом посвідчення юридичних фактів, прав і документів, завдяки чому нотаріальна діяльність виступає особливим видом державної діяльності[2,с.21].

Науковим дослідженням у сфері нотаріату України присвячено праці таких українських учених, як В. Баранкова, В. Комаров, Г. Гулевська, А. Єрух, Р. Кочер'янци, Л. Радзієвська, С. Фурса, Є. Фурса та інші. Тому досить актуальним є аналіз правових засад становлення системи українського нотаріату з урахуванням здобутків українського правознавства.

До останнього часу нотаріальна діяльність залишалася під впливом тільки нормативного регламентування, а теоретичні пошуки науковців стосувались окремих її аспектів і проблем.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про нотаріат», нотаріат – це система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності [3].

Україна знаходиться на шляху розвитку приватного нотаріату. Наказом Мін'юсту України від 22.02.2012 № 296/5 затверджено новий Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України (далі – Порядок). Відповідно втратила свою чинність Інструкція про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, що діяла з 2004 року (далі – Інструкція). Новим Порядком, як і у старій Інструкції, виділено в окрему главу Перевірку цивільної правоздатності та дієздатності юридичної особи, перевірку повноважень представника

юридичної особи. Відповідно до п.1 глави 5 Порядку – цивільна правоздатність та дієздатність юридичної особи, від імені якої діє уповноважений орган та/або посадова особа, перевіряється нотаріусом за установчими документами, що підтверджуються інформацією відповідних державних реєстрів та документами, що встановлюють повноваження органів та/або посадових осіб. Нотаріус перевіряє, чи відповідає нотаріальна дія, яка вчинюється, обсягу її цивільної правоздатності та дієздатності.

Якщо від імені юридичної особи діє колегіальний орган, нотаріусу подається документ, у якому закріплено повноваження даного органу та розподіл обов'язків між його членами. Йдеться про врахування вимог Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»[4]. Згідно з цією нормою в Єдиному державному реєстрі містяться, зокрема, відомості щодо осіб, які обираються (призначаються) до органу управління юридичної особи, уповноважених представляти юридичну особу у правовідносинах з третіми особами, або осіб, які мають право вчиняти дії від імені юридичної особи без довіреності, у тому числі підписувати договори. А відповідно до ст.18 вищезгаданого Закону – якщо відомості, які підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру, були внесені до нього, то такі відомості вважаються достовірними і можуть бути використані в спорі з третьою особою, доки до них не внесено відповідних змін. Якщо ж ці відомості є недостовірними, але внесені до Реєстру, то третя особа може посилатися на них у спорі як на достовірні, крім випадків, якщо вона знала або могла знати про те, що такі відомості є недостовірними (має бути доведено у суді).

Актуальним лишається питання про посвідчення договорів щодо відчуження об'єктів незавершеного будівництва. Порядком передбачено, що договір відчуження об'єкта незавершеного будівництва може бути укладено за умови, що право власності на нього зареєстровано органом, що здійснює державну реєстрацію прав на нерухоме майно. На жаль, окремі проблемні питання нотаріальної та договірної практики і дотепер не отримали свого рішення. Йдеться, зокрема, про використання електронних документів та їх копій.

У главі 7 Порядку у п.8 передбачене лише засвідчення нотаріусом справжності електронного цифрового підпису. За наявності технічних можливостей роботи з електронними документами нотаріус засвідчує справжність електронного цифрового підпису на документах за правилами, передбаченими чинним законодавством.

Між тим, у Законі України «Про електронні документи та електронний документообіг» прямо передбачено, що електронна копія

електронного документа (не лише підпис) засвідчується у порядку, встановленому законом. Копією документа на папері для електронного документа є візуальне подання електронного документа на папері, яке засвідчене в порядку, знову ж таки, встановленому законодавством [5].

Чинне законодавство регламентує лише окремі аспекти наведеної проблеми, та й то за умови наявності електронного цифрового підпису, наприклад, постанова КМУ від 26.05.2004 №680 (з наступними змінами та доповненнями) «Про затвердження Порядку засвідчення наявності електронного документа (електронних даних) на певний момент часу».

Така прогалина ускладнює використання електронних документів, зокрема у суді.

Систематизувавши проблематику сучасного стану нотаріату в Україні, можна дійти висновку, що нотаріальна діяльність потребує реформування, зокрема:

- підготувати проект закону «Про нотаріат та організацію нотаріальної діяльності в Україні»;
- розробити та прийняти Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України,
- вжити заходів щодо зменшення кількості підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють питання діловодства, архівної справи, ведення реєстрів нотаріальних дій та їхньої узгодженості між собою;
- визначити критерії для оптимального забезпечення населення нотаріальними послугами;
- розробити та затвердити Порядок підвищення кваліфікації кадрів, які працюють у сфері нотаріату.

Література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року//Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 1; з наступними змінами і доповненнями
2. Терегейло Ю. Нагальні проблеми системи нотаріату в Україні // Віче. – 2011. – №12. – С.21.
3. Закон України «Про нотаріат» від 02.09.1993р. – ВРУ №3425-ХІІ.
4. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб» від 15.05.2003 р. – ВРУ №775-IV-П.5.
5. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 р. – ВРУ №851-IV. – Ст.7.

Козакова І. В.,
викладач кафедри права
Київського університету ринкових відносин,
м. Київ, Україна

РЕЛІГІЙНИЙ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ ПІДСТАВ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ УМОВНО-ДОСТРОКОВОГО ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ

Відповідно до проведеного анкетування у 2012 – 2014 рр. працівників установ виконання покарання було встановлено, що 19% опитаних респондентів вбачають проблеми застосування інституту умовно-дострокового звільнення саме в моральних, соціально-трудовах якостях засуджених, які, довели своє виправлення, та заслужили право на умовно-дострокове звільнення від подальшого відбування покарання у виді позбавлення волі.

У науці кримінально-виконавчого права України виправлення розглядається як один із напрямів діяльності органів і установ виконання покарання, який сприяє вихованню у засуджених соціально адекватних якостей, є внутрішнім процесом позитивних змін в особистості засудженого та його співпрацею із персоналом органів і установ виконання покарань, відновленням та розвитком соціально корисних зв'язків і відносин, як у період відбування покарання, так і після звільнення, і охоплює такі складові: мету покарання; діяльність органів і установ, які виконують покарання; процес корекції особи засудженого та змін у його особистості під впливом системи виховних заходів; результат роботи органів і установ виконання покарання [1, с. 124].

За часів Російської імперії було визначено релігію як один із засобів виправлення засуджених, що, на нашу думку, пов'язано з введенням в моду філантропії. Проте, якщо раніше «милостиня» була приватною справою й переважно відбувалася без розголосу, то на початку ХІХ століття в аристократичних масах, в деяких випадках об'єднаних в різні релігійні товариства (наприклад, масонські), добродійність та «любов до ближнього» стає однією з форм громадської діяльності. Як зазначав М.Н. Гернет: «Саме організованість такої добродійності та її планомірність — задовольняли нові суспільні запити аристократії» [2, с. 98].

Результатом зазначених процесів в суспільному житті стало створення в 1819 році за ініціативою комерсанта В. Венінга Товариства піклувального про тюрми, за яким цар спостерігав особисто [3, с. 165]. Відповідно до Статуту Товариства піклувального про тюрми значну увагу було приділено релігійному впливі на ув'язнених. Зокрема, наказувалося вводити церковні служби, проводити недільні та святкові дні в «благочестивих читаннях, бесідах і молитві». Вперше почали говорити про тюремні бібліотеки, але лише з книгами «священного писання й духовного змісту». Окремими положеннями статуту заборонялося вживати у в'язниці спиртні напої і рекомендувалося на видних місцях вивісити таблички з вказівкою цієї заборони [3, с. 289]. В опублікованих щорічних звітах Товариства багато уваги приділялося описам прикладів релігійно-етичної дії членів Товариства на арештантів, а також наводилася статистика сповідей і причищення [3, с. 300].

Просвітницька або духовно-моральна робота серед ув'язнених зводилася до релігійної пропаганди, що відповідало політиці уряду 70-х рр. XIX століття щодо посилення ролі православного духовництва. Зокрема, закон від 15.07.1887 року закріплював принципове положення, відповідно до якого при місцях ув'язнення священники, дякони та псалмовщики відносилися до апарату управління тюрмами. Вони визнавалися офіційними посадовими особами, до обов'язків яких входив ідеологічний вплив на арештантів [4, с. 305]. Священник прирівнювався до доглядача (начальника) в'язниці. Згідно з Циркуляром № 28 від 08.06.1910 року Головне тюремне управління пропонувало як лікарський засіб від сухот «релігійно-моральні бесіди з хворими», а Циркуляром № 70 від 29.11.1914 року було запропоновано для боротьби з пияцтвом проводити «моральні бесіди» у в'язницях [5, с. 283].

Законодавець передбачив, що ефективна цілеспрямована діяльність установ виконання покарань для забезпечення виправлення та ресоціалізації засуджених є неможливою без залучення інших соціальних інститутів, які являють собою систему установ і форм діяльності, покликаних задовольнити та певним чином регулювати поведінку віруючих відповідної конфесії [6, с. 1].

Крім того, втілення і розвиток співпраці виправних установ із релігійними об'єднаннями на взаємній основі були реалізовані у формі Угод про співробітництво: 25.11.1999 року між Державним департаментом України з питань виконання покарань та Українською православною церквою Московського патріархату та 12.12.2012 між Державною пенітенціарною службою України та Українською греко-

католицькою церквою. Результатом такої взаємодії став дозвіл засудженим сповідувати будь-яку релігію, а для відправлення релігійних обрядів до установ допускаються представники усіх офіційно зареєстрованих релігійних організацій.

Станом на 2015 рік в установах Державної пенітенціарної служби України для задоволення релігійних потреб засуджених та персоналу облаштовано 141 культову релігійну споруду (107 храмів; 27 каплиць; 7 молитовних будинків). Духовно-просвітницьку роботу в установах виконання покарань проводять 1,8 тис. священнослужителів та волонтерів, які є представниками 103 релігійних конфесій, громад, організацій та церков, офіційно зареєстрованих в Україні. Загальна чисельність віруючих засуджених, які постійно відвідують заходи релігійного характеру, становить 35,5 тис. осіб [7].

Отже, враховуючи вищевикладене, варто підкреслити, що вивчення християнської етики передбачає реалізацію системи принципів і методів, що є однією із складових морального розвитку особистості засуджених. Принцип цілеспрямованості духовно-морального впливу передбачає мету виховного впливу. Також однією із форм релігійного виховання є бесіда. Ефективність таких бесід, проповідей буде визначатись кількістю засуджених, які реально змінили на краще поведінку в колонії, а після звільнення — в соціумі. Зазначимо також, що такі бесіди позитивно впливають на розвиток самовідомості.

Література:

1. Баулін Ю.В. Звільнення від кримінальної відповідальності: монографія/ Ю.В. Баулін. — К.: Атіка, 2004. — 296 с.
2. Гернет М. История царской тюрьмы/ М. Гернет. — М.: Изд. 2-е доп. и пересм., 1951. — Т. 1. — 3. -217 с.
3. Ярмыш А. Карательный аппарат самодержавия на Украине: дисс. докт. юрид. наук/ А. Ярмыш. — Х.: 1991. — 667 с.
4. Коковцев В. Систематический сборник узаконений и распоряжений по тюремной части/ В. Коковцев, С. Рухлов. — СПб., 1890. — 562 с.
5. Григор'єв О. Релігійно-моральний фактор у виправленні засуджених до позбавлення волі в Російській імперії (на прикладі українських губерній) в ХІХ — початку ХХ ст./ О. Григор'єв// Экономика Крыма. — 2012. — №2. — с. 283-286.
6. Титов В.Д. Релігієзнавство. Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів/В.Д. Титов, С.В. Качурова, О.В. Барабаш/ за ред. В.Д. Титова. — Х.: Право, 2004 — 272 с.
7. Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання діяльності капеланів в органах та установах, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://rada.gov.ua/ru>.

Колинько Е. А.,
к.ю.н., доцент кафедри права
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
г. Київ, Україна

ВЛИЯНИЕ СОЦИУМА НА ПРОЦЕСС ФОРМИРОВАНИЯ ЛИЧНОСТИ В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ

Подростковый возраст является одним из самых сложных периодов в онтогенезе человека. В это время происходит перестройка психологических структур, закладываются основы сознательного поведения, выделяется направленность личности в формировании моральных норм и социальных установок. В подростковом возрасте наиболее выражены неуравновешенность, импульсивность действий, упрямство, неразвитость чувств, бедность эмоциональной жизни, лживость, эгоизм, самолюбие, узость мировоззрения, отсутствие или низкое качество знаний о человеческой культуре, овладение которой должно быть нормой для данного возраста. Так же, могут проявляться примитивизм и испорченность потребностей, неприятие социально признанных способов удовлетворения желаний и не владение ими, склонность к асоциальной направленности видов деятельности, упрощенная мотивации поведения и деятельности.

Подростковый возраст называют «критическим», «сложным», «конфликтным» из-за ряда физиологических, психологических, социальных изменений, которые вызывают переживания, которые соответствующе сказываются на поведении подростка, отношении к самому себе и к другим [4, с. 318; 5, с. 213-223]. Люди, которые окружают несовершеннолетних, должны контролировать собственные высказывания и поведение в присутствии подростка. Что-либо извне может быть воспринято им субъективно и «потянуть» за собой непредсказуемые последствия. Так, на первый взгляд, обыкновенное замечание, сделанное преподавателем, может быть расценено несовершеннолетним как оскорбление или даже травля. Поэтому особое внимание необходимо уделять выявлению «проблемных» подростков именно теми людьми, которые могут повлиять на формирование определенной мотивация данной категории (родителями, опекунами, родственниками, учителями, воспитателями, наставниками). Ведь гуманное отношение к проблемному ребенку должно основываться на понимании, что «сложные дети» являются таковыми для самих себя из-за очень противоречивой структуры собственной личности. При сложности и противоречивости подростка

защитная реакция своего внутреннего мира является более естественной, чем реакция открытости. Поэтому его необходимо убедить, что воспитательное влияние извне, направлено на сохранение, понимание и развитие его личности, лишь после этого он сможет открыться ему [2, с. 46; 3, с. 318].

Под влиянием мировоззрения окружающих людей и в процессе становления зрелого собственного отношение к внешней среде формируются моральные, эстетические, интеллектуальные чувства. Происходит процесс формирование способности оценивания поступков: нравственные они, или аморальные, соответствуют или нет, нормам социума, выбор каких целей, ценностей, моральных качеств, личность считает обязательной для всех, в том числе и для себя. Положительная оценка вызывает чувство удовлетворения, отрицательная же – угнетает [6, с. 347]. Если ребенка не научить справляться из стрессовыми ситуациями, в дальнейшем при переживании негативных эмоций у нее могут наблюдаться склонности к деструктивному поведению.

В результате эмоционального отчуждения родителями своего ребенка, лишения родительской нежности и забота, в его психике на подсознательном уровне формируется тревожность, беспокойство, неуверенность в своем существовании, ощущение враждебности и даже агрессивности окружающей среды [1, с. 136]. Именно эти качества, в будущем, могут привести к деформации восприятия человеком межличностных отношений, правовых норм и норм морали, а также навредить формированию полноценного правосознательного члена общества.

Литература:

1. Антонян Ю. М. Психологическое отчуждение личности и преступное поведение / Антонян Ю. М. – Ереван, 1987. – 209 с.
2. Запобігання насильству в сім'ї: [метод. посіб. для працівників міліції] / [Проценко Т. О., Логвиненко О. І. та ін.]. – К.: Тютюкін, 2001. – 92 с.
3. Маклаков А. Г. Общая психология / Маклаков А. Г. – СПб.: Питер, 2002. – 471 с.
4. Максимова Н. Ю. Проблема соціальної дезадаптації неповнолітніх у парадигмі девіантології: зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. акад. С. Д. Максименка. – К., 2009. – 516 с.
5. Carney J. V. Bullied to death, Perceptions of peer abuse suicidal behaviour during adolescence / J. V. Carney // School Psychology International. – 2000. – Vol. 21. – P. 439 – 447.
6. Sgarzi J. Victimology: a study of victims and their roles / J. Sgarzi, J. McDevitt. – New Jersey, 2003. – P. 341.

Кур'ян В. В.,
*здобувач наукового ступеня доктора філософії
(кандидата наук) кафедри економіко-правових дисциплін
Національна академія внутрішніх справ
м. Київ, Україна*

ВПЛИВ ВІДМІННОСТЕЙ У ПОДАТКОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ ТА США НА ПОДАТКОВУ КУЛЬТУРУ ГРОМАДЯН ЦИХ КРАЇН

Податкова політика має важливі економічні наслідки як для національної економіки так і для окремих груп в економіці. Податкова політика повинна розроблятися з метою стимулювання економічного зростання і не останню роль в ній повинні займати безпосередньо адміністрування податків та методологія оподаткування так як вона є його основою.

Як визначають українські науковці, зокрема П.К. Бечко та О.А. Захарчук методологія оподаткування є поєднанням податкової теорії, утворення податкової системи, різних форм податків, методів їх справляння, контролю за їх використанням тощо. В основі оподаткування закладена методологія, тобто теоретичне, науково-практичне та правове обґрунтування суті, поняття податку з одночасним дослідженням податку як економічної категорії та конкретної форми взаємовідносин між суб'єктом та об'єктом оподаткування. Дія загальних економічних законів суспільства, а також законодавча база, яка діє в державі, є базою методології оподаткування. Головною метою оподаткування є розробка економічного змісту, складу, форм, а також відповідного механізму їх обчислення та сплати, встановлення відповідних прав і обов'язків платників, відповідальність за порушення цих обов'язків.

Податок як економічна категорія має різні форми. В конкретній формі податок виступає як примусове вилучення частини доходу суб'єкта до державної казни на підставі чинної законодавчої бази. Тому у сутності податку знаходять відображення всі позитивні та негативні риси конкретної економічної політики держави, системи державного будівництва та керівництва. Від цих чинників залежить розвиток держави по прогресивному чи регресивному шляху. При цьому велике значення мають взаємовідносини між державою та платниками податків, тією податковою базою, яка існує і ступеня відповідальності платників податків за дотримання податкового законодавства [1, с. 13].

Окрім розробки економічного змісту, складу, форм, а також відповідного механізму обчислення та сплати податків, значну увагу слід приділити саме адмініструванню податків, так як без дієвого механізму адміністрування, втрачає сенс розробки економічного змісту будь-якого податку.

Відомо, що адміністрування податків і зборів є однією з найважливіших ознак держави та необхідною умовою її існування. Адміністрування (від англ. «administration») означає управління, організація, виконання, здійснення, нагляд (контроль); у широкому розумінні це — організаційно-розпорядча діяльність керівників і органів управління, що здійснюється шляхом наказів і розпоряджень. Адміністрування процесів оподаткування об'єднує за допомогою однієї ідеї комплекс заходів, спрямованих на забезпечення виконання законодавчих та нормативно-правових актів. Об'єктом адміністрування є процес узгодження й погашення податкових зобов'язань платників шляхом оптимального втручання в їхню господарську діяльність через застосування законодавчо встановлених механізмів і процедур.

Існують різні види адміністрування у фінансовій та економічній сферах. На відміну від них податкове адміністрування являє собою комплекс правових, економічних і фінансових заходів держави для формування системи оподаткування, забезпечення своєчасної та повної сплати податків і зборів з метою задоволення фінансових потреб суспільства у цілому, а також розвитку економіки країни шляхом перерозподілу фінансових ресурсів [2, с. 33].

Видатні науковці США зазначають, що конкретні політичні інструменти такі як форми оподаткування, повинні бути узгоджені з найбільш відповідними цілями оподаткування [3, с. 3].

Отже, така мета оподаткування, як підвищення доходу робить аналіз взаємовідносин між оподаткуванням і суспільними благами основним у всебічному розумінні оподаткування. Аналіз оподаткування і суспільних благ також має важливе значення у розумінні перерозподільної функції оподаткування. Оподаткування доходів та надання суспільних благ необхідно вивчати разом, щоб знати, як кожен з них повинен бути визначений таким чином, щоб максимізувати соціальне забезпечення (social welfare) [3, с. 43].

Метою соціального планування є вибрати податкову систему, яка максимізує характерний добробут споживачів, розуміючи, що споживач реагуватиме на впровадження будь-яких стимулів податкової системи [4, с. 3].

Підсумовуючи вище викладене, необхідно звернути увагу, що науковці США розглядають податок та оподаткування в більшій мірі як економічну категорію яка проявляється через регулюючу,

стимулюючи та розподільчу функції. У той же час, вітчизняні науковці приділяють більше уваги фіскальній та контрольній функції податків.

На думку автора, різниця у методології, адмініструванні та підходах до функцій податків науковців України та США і є причиною суттєвих відмінностей у ставленні громадян США до сплати податків у добровільному порядку, на відміну від громадян України, які в більшій мірі намагаються уникнути оподаткування.

Тож, задля підвищення податкової культури громадян України та зміни їх ставлення до сплати податків необхідно у подальшому приділяти більше уваги дослідженню саме стимулюючої та розподільчої функцій податку, що в результаті матиме позитивний вплив і на розвиток адміністрування податків на місцевому рівні.

Література:

1. Бечко П.К. Основи оподаткування: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П.К. Бечко, О.А. Захарчук — К. : Центр учбової літератури, 2009. — 168 с.
2. Бандурка О.М. Податкове право. Навч. посіб. / О.М. Бандурка, В.Д. Понікаров, С.М. Попова. — К. : Центр учбової літератури, 2012. — 312 с.
3. Kaplow, Louis. TAXATION, Discussion Paper No. 542, 2/2006, Harvard Law School, Cambridge, MA 02138, С. — 3; 43. // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.law.harvard.edu/programs/olin_center/papers/pdf/Kaplow_542.
4. Optimal Taxation in Theory and Practice N. Gregory Mankiw Matthew Weinzierl Danny Yagan Copyright, 2009. — 327 с. // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://dash.harvard.edu/bitstream/handle/1/4263739/Mankiw_OptimalTaxationTheory.

Лісовол О. М.,
*здобувач наукового ступеня доктора філософії
(кандидата наук) кафедри економіко-правових дисциплін
Національна академія внутрішніх справ
м. Київ, Україна*

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ВАЛЮТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Вітчизняна система валютного контролю формувалась за досить суперечливих і важких соціально-економічних умов. На процес її становлення впливав ряд негативних чинників, зокрема, розрив традиційних господарських зв'язків між республіками колишнього Радянського Союзу, різке падіння виробництва, постійне зростання інфляції тощо [1].

У переважній більшості випадків у сфері валютного контролю застосовують адміністративну відповідальність. Так, адміністративна відповідальність застосовується у формі матеріального відшкодування прямих, побічних збитків, утраченої вигоди, матеріального відшкодування моральної шкоди, а також майнових санкцій.

Адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені Кодексом України про адміністративні правопорушення, настає, якщо такі порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності [2].

За вчинення адміністративних правопорушень можуть застосовуватися такі адміністративні стягнення:

- а) попередження;
- б) штраф;
- в) оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення;
- г) конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; грошей, отриманих унаслідок вчинення адміністративного правопорушення.

За порушення валютного законодавства України як резидентами, так і нерезидентами найчастіше застосовують фінансові санкції [3].

Зокрема до найпоширеніших видів порушень валютного законодавства відносять:

- здійснення операцій з валютними цінностями без отримання генеральної ліцензії Національного банку України;
- здійснення операцій з валютними цінностями, що потребують отримання ліцензії Національного банку України без отримання індивідуальної ліцензії Національного банку України;
- порушення резидентами порядку розрахунків, що встановлені чинним законодавством;
- невиконання уповноваженими банками обов'язків, передбачених п. 4 ст. 4 та п. 2 ст. 13 Декрету Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 року № 15-93 «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» (далі – Декрет);
- несвоєчасне подання, приховування або перекручення звітності про валютні операції;
- невиконання резидентами вимог щодо декларування валютних цінностей та іншого майна, передбачених ст. 9 Декрету;
- торгівля іноземною валютою банками та іншими кредитно-фінансовими установами без отримання ліцензії Національного банку України та/або з порушенням порядку й умов торгівлі валютними цінностями на міжбанківському валютному ринку України, встановлених Національним банком України.

Відповідно до п. 2.2. Положення про порядок накладення адміністративних штрафів, Національний банк України вживає заходів щодо притягнення до адміністративної відповідальності за допущення порушень:

- банківського законодавства;
- нормативно-правових актів Національного банку України;
- у разі здійснення ризикових операцій, які загрожують інтересам вкладників чи інших кредиторів банку;
- порядку подання фінансової звітності, ліквідаційного балансу та ведення бухгалтерського обліку в разі ліквідації банку;
- у разі незаконного розголошення або використання інформації, що становить банківську таємницю;
- створення перешкод будь-якою особою для доступу тимчасового адміністратора або ліквідатора до банку, його активів, книг, записів, документів;
- у разі здійснення банківської діяльності без банківської ліцензії;
- вимог щодо ідентифікації особи, яка здійснює фінансову операцію;
- порядку реєстрації фінансових операцій, що підлягають первинному фінансовому моніторингу;

- неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про фінансові операції, що підлягають первинному фінансовому моніторингу спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу;
- у разі невиконання вимог щодо зберігання документів, що стосуються ідентифікації осіб, які здійснюють фінансові операції, та документації щодо проведених ними фінансових операцій;
- у разі розголошення інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу або факту надання такої інформації [4].

Література:

1. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://shpargalka.org.ua/г/1/1875.html>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення // ВВР, 1984, додаток до № 51, ст. 1122.
3. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://posibniki.com.ua/post-vidi-ta-formi-vidpovidalnosti-za-porushennya-norm-valyutnogo-zakonodavstva>.
4. Постанова Правління Національного Банку України від 29.12.2001 року № 563 «Про затвердження Положення про порядок накладення адміністративних штрафів», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 січня 2002 р. за № 62/6350.

Найда І. В.,
к.н. держ. упр.,
доцент кафедри права
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м. Київ, Україна

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПОЛЕ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН

На основі міжнародних правових норм, українських конституційних положень та з метою зміцнення сім'ї, забезпечення реалізації нею своїх функцій, а також створення правових, суспільно-політичних та соціально-економічних передумов для поліпшення становища сім'ї і підвищення її ролі у суспільстві у 1999 р. були прийняті Декларація про загальні засади державної політики України стосовно сім'ї та жінок та Концепція державної сімейної політики [1]. Основоположні принципи, які виражають ставлення держави до сім'ї в будь-якій державі, закріплюються передусім на рівні Основного закону – конституційно. У Конституції України закріплюється, що шлюб ґрунтується на вільній згоді чоловіка та жінки; кожен із подружжя має рівні права й обов'язки у шлюбі та сім'ї; сім'я, материнство і батьківство охороняються державою; кожна людина має право на достатній життєвий рівень для себе та своєї сім'ї [2].

Сьогодні вкрай важливим є врахування того факту, що виключно соціально-економічні заходи не можуть вирішити всіх проблем у досліджуваній сфері. Зважаючи на ціннісне підґрунтя кризи інституту сім'ї, яка є властивою не тільки для України, але й для інших держав, підґрунтя вирішення проблем слід шукати не тільки в економічних засадах матеріальної підтримки сімей, але й духовно-ціннісних. У зв'язку з цим особливого значення набувають такі вказані в Концепції напрямки політики, як формування у свідомості людей розуміння важливості ролі сім'ї в житті суспільства; сприяння відродженню традиційно міцної, працьовитої, економічно спроможної сім'ї на основі нових соціально-економічних відносин, національних традицій та впровадження кращого світового досвіду; пропагування і забезпечення наступності поколінь.

Можна констатувати позитивність концептуального закріплення цих та інших пріоритетів розвитку сім'ї як основи суспільства, формування основних засад державної сімейної політики. Разом із тим слід констатувати недоліки наведеного документа. Так, аналізуючи

основні положення Концепції державної сімейної політики, вітчизняний науковець І. Чеховська [3] доходить висновку, що цей документ не впорядковано для реального й ефективного управління; потребують доопрацювання принципи державної сімейної політики України, мета та пріоритетні напрямки державної сімейної політики України; відсутня методологічна частина, не визначено основні терміни та базові поняття, не виписано механізм фінансування, не розроблено морально-етичні критерії моніторингу; не здійснено аналіз можливостей реалізації Концепції.

Невід'ємною складовою державної сімейної політики є медико-соціальний механізм, що включає сукупність заходів, спрямованих на охорону репродуктивного здоров'я. Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2006 р. було затверджено Державну програму «Репродуктивне здоров'я нації» на період до 2015 р. [4].

Більшість норм державної сімейної політики пов'язано з проблемами народження та виховання дітей. У цьому розумінні сімейна політика і охорона дитинства перетинаються і тісно пов'язані між собою. Закон «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 р. [5] визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет і з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист і всебічний розвиток встановлює основні засади державної політики у цій сфері.

Поряд із позитивними рисами нормативно-правові засади сімейної політики характеризується низкою суттєвих недоліків, які характерні і для соціального законодавства в цілому. У цьому аспекті доцільно навести думку Н. Болотіної [6, с. 17], яка вказує на такі недоліки, як відсутність систематизованих актів; дрібність і множинність; неузгодженість, зокрема дубляж; складність у розумінні та застосуванні (порушення принципу юридичної ясності); подвійність стандартів; часта змінюваність (наявність численних змін до нормативно-правових актів), що порушує принцип стабільності в юридичній практиці.

На сьогодні існує термінологічна неузгодженість у сфері державної сімейної політики. Зокрема такі поняття, як «державна сімейна політика», «категорії сімей», «студентська сім'я» залишаються невизначеними, що призводить до різного тлумачення та змістовного наповнення цих термінів. У різних чинних нормативно-правових актах рівноцінно вживаються понятійні словосполучення «державна сімейна політика», «сімейна політика» та «політика держави щодо сім'ї». Це не зовсім правильно, оскільки в кожному окремому випадку йдеться про різне змістовне наповнення процесу, і на практиці це негативно

впливає на рівень проведення тих чи інших заходів у межах державних чи регіональних програм.

В цілому основні нормативні акти, що формують державну сімейну політику в Україні, можна згрупувати таким чином: насамперед Конституція України; декларації, хартії, конвенції та інші міжнародні документи, які ратифіковані в Україні; міжнародні та міжурядові угоди; документи, що визначають правове поле, в рамках яких формуються напрямки політики, та є основою для планування політики в цій сфері; передусім це Концепція державної сімейної політики; власне законодавство, що надає і гарантує спеціальні права або надає уповноваження певним міністерствам чи урядовим організаціям; документи, що регламентують реалізацію окремих напрямків сімейної політики, – укази, розпорядження Президента України, постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України, накази, розпорядження, постанови відповідних міністерств і відомств; документи, що регламентують діяльність у сфері розвитку інституту сім'ї на місцевому рівні, – акти органів місцевого самоврядування (постанови, рішення), що стосуються упровадження місцевих програм, заходів тощо.

Література:

1. Про концепцію державної сімейної політики : Постанова Верховної Ради України від 10 вересня 1999 року № 1063-XIV. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1063-14>;
2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>;
3. Теоретико-методологічні підходи до визначення змісту поняття «державна сімейна політика»: аналіз вітчизняного і зарубіжного досвіду / І. В. Чеховська // Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). – 2013. – № 4. – С. 21-31. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvnudpsu_2013_4_4
4. Про затвердження державної цільової соціальної програми підтримки сім'ї до 2016 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 року № 341, режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/341-2013-%D0%BF>
5. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
6. Про затвердження Державної програми забезпечення молоді житлом на 2002 – 2012 рр. [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів № 1089 від 29.07.2002 р. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua>.

Омельчук В. А.,
д.ю.н., професор,
завідувач кафедри права
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м Київ, Україна

ДЕРЖАВА — СУБ'ЄКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В УКРАЇНІ

В статті 3 Конституції як Основного Закону України зазначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека є найвищою соціальною цінністю. Саме права і свободи визначають зміст і спрямованість діяльності держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність. А головним обов'язком держави є утвердження і забезпечення прав і свобод людини.

У нинішніх реаліях було б цілком логічно на рівні законодавчо-правового регулювання піднести значимість суспільства з його цінностями та, щонайважливіше, держави, її конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності, і недоторканності. Саме таке законодавче забезпечення балансу інтересів людини, суспільства та держави дозволить успішно і ефективно на належному рівні забезпечити в сучасних реаліях права і свободи людини. Адже саме своя держава, є основним суб'єктом гарантування прав людини і громадянина. Урівноваження ціннісних показників цих трьох об'єктів національної безпеки, обґрунтовується суспільним усвідомленням захисту в нинішніх умовах суверенітету української держави, її територіальної цілісності, і недоторканності кордонів, навіть в нинішніх реаліях ціною життя людини, яка є захисником своєї вітчизни, що реально відбувається в зоні бойових дій.

Мною у наукових публікаціях в останній час неодноразово наголошувалось щодо необхідності дотримання в умовах сьогоденного реального військового конфлікту, в якому перебуває українська держава, належного балансу інтересів всіх об'єктів національної безпеки — людини, суспільства і держави, як при забезпеченні прав і свобод людини так і відповідних інтересів, передусім держави. Саме держава, її суверенітет, територіальна цілісність, недоторканність її кордонів створює певний рівень гарантованості прав і свобод людині і своїм громадянам передусім. Підкреслюю, що йдеться не про посилення обмеження (навіть законодавчо визначене) реалізації прав і

свобод людини і громадянина в Україні, і більше того не про їх порушення, що вже є протиправним діянням. Акцентую увагу на необхідності саме урівноваження дієвості з однієї сторони достатнього механізму реалізації державою своїх функцій, з урахуванням сьогоденного стану України, в сфері забезпечення нею національної безпеки, та належного механізму реалізації, забезпечення, дотримання прав і свобод людини в сучасних умовах.

Нажаль ознаки проявів послаблення здатності української держави належно забезпечити власну національну безпеку нині є. За таких умов держава сприймається не як рівноправний суб'єкт міжнародних відносин, а як об'єкт впливу з боку інших держав і міжнародних організацій. Щоправда, ознаки послаблення держави, як основного інституту регулювання суспільних відносин на сучасному етапі розвитку людської цивілізації, як відмічають західні науковці, притаманні й передовим, розвиненим, економічно сильним державам. Так, М. Кревельд у своїй ґрунтовній праці «Розцвіт у занепад держави» [1], аналізує цю тенденцію під різними кутами зору, звертаючи увагу на зростання впливу процесів глобалізації в сучасному світі, які призводять до нівелювання ролі держави.

Дійсно, глобалізація, як незворотній історичний процес, розвивається за ринковими правилами, а не правовими законами держави, і характеризується відкритістю соціально-економічних, у тому числі й необхідних нам інвестиційних зв'язків. Вона сприяє і розвитку міжкультурної інтеграції, міграції населення. Як загальнопланетарне явище глобалізація прогресує спонтанно, хаотично, призводячи до цивілізаційної поляризації і навіть міжнародних конфліктів, і що, чи не визначальне, для врахування в сучасній Україні, безжалісно карає неефективні, слабкі держави.

Під впливом таких роздумів, перебуваючи в стані неспокою і тривоги за майбутнє своєї Батьківщини мене вразив випадок, наведений в ЗМІ, про те, як зовсім недавно в м. Дніпрі вдову бійця АТО побили в магазині, вирвавши з вуха сережку з тризубцем, за те що вона купляючи матеріал для виготовлення оберігів українським солдатам розмовляла українською мовою. Патрульні поліцейські, що прибули за викликом потерпілої, при складанні протоколу заявили їй, що також будуть спілкуватись з нею російською мовою, оскільки так їм зручно [2].

Такі факти свідчать про зростання соціальної поляризації українського суспільства, що може призвести до чергового суспільного вибуху, кровопролиття, що аж ніяк не буде сприяти зміцненню чи навіть збереженню цілісності української держави. Щоб цього не сталось на подолання негативних тенденцій необхідні кардинальні

ефективні зусилля до стабілізації ситуації. Пошук шляхів примирення мають вчиняти як держава і суспільство через всі свої інститути, так і кожна людина в Україні, для якої життя, здоров'я, власна безпека, майбутнє своїх близьких є дійсно найвищою соціальною цінністю.

Отже, роль реалізації державою прав і свобод людини і громадянина в сучасних умовах розбудови української державності має зростати. Але увага до вирішення цих проблем потребує активізації ролі і суспільства і самої людини. Тому і науковець, як громадянин своєї держави, у свій спосіб має можливість проявляти свою громадянську позицію і у такий спосіб, як донесення іншим своєї позиції через виступи і публікації в наукових заходах, яким і є наша конференція.

На завершення доречно буде слова видатного сучасного українця, морального авторитета нації Любомира Гузара, сказані ним 17 березня цього року на урочистому засіданні Верховної Ради України з нагоди 100-річчя українського парламентаризму. Він акцентував увагу на тому, що нині в українців усе ще є мінімальний шанс на моральну віднову українського суспільства, хоча його ми можемо доволі скоро втратити. Це єдиний шлях, щоб врятувати народ від повної катастрофи й чергового поневолення, щоб кожен громадянин держави почувався захищеним і щоб ми могли досягнути той стан, який називають суспільним благом [4].

Література:

1. Кревельд М. В. Расцвет и упадок государства / Пер. с англ.; Под. ред. Ю. Кузнецова и А. Макеева. — М.: ИРИСЭН, 2006. — 544 с.
2. Скандал в Днепре: вдову «киборга» избил за украинский язык и и вырвали из уха серьгу с трезубцем. <http://www.segodnya.ua/>
3. «Є надія, що велика справа здійсниться» — кардинал Гузар <http://catholicnews>.

Проневич О. С.,
д.ю.н., професор
професор кафедри права
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м. Київ, Україна

Проневич Т.М.
старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м. Київ, Україна

ЛЕГІТИМІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ДИДАКТИЧНИХ ЗАСАД ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ В АКТАХ ACQUIS COMMUNAUTAIRE

Освіта як цілеспрямована пізнавальна діяльність людей є основою інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави. Освітня сфера забезпечує накопичення інтелектуального і духовно-морального потенціалу суспільства, а також трансляцію раціоналізованих і соціально акцептованих стандартів конструктивної діяльності і поведінки людини. Тому цілком обґрунтованим і логічним є артикульований XX сесією Генеральної конференції ЮНЕСКО постулат щодо доцільності одночасного розгляду освіти як процесу та результату удосконалення здібностей і поведінки особистості, що сприяє досягнення нею соціальної зрілості та індивідуального вдосконалення.

Перспектива модернізації національної системи вищої освіти та виходу вітчизняних університетів на глобалізовані ринки освітніх послуг зумовлює необхідність імплементації дидактико-правових та управлінських стандартів, закріплених у законодавстві Європейського Союзу (актах *acquis communautaire*).

Європейська освітньо-культурна інтеграція вперше була передбачена Римською угодою від 25 березня 1957 року. Відповідно до статті 149 цього документу місія Європейської Спільноти полягає у сприянні розвиткові якості освіти, заохоченні співпраці держав-членів, «цілковито шануючи обов'язки держав-членів щодо змісту навчання та організації освітніх систем, а також їхнє культурне та мовне розмаїття». До пріоритетів Спільноти у сфері освіти віднесено розвиток «європейського виміру в освіті», заохочення дистанційного навчання, налагодження обміну інформацією та позитивним досвідом вирішення актуальних проблем, а також сприяння мобільності студентів і

викладачів, співпраці навчальних закладів та «обміну молоддю і фахівцями з соціоосвітніх питань». Зазначені положення набули подальшого розвитку у Договорі про Європейський Союз (Маастрихтському договорі) від 7 лютого 1992 року.

Комплексний аналіз актів *acquis communautaire* у сфері вищої освіти дає підстави виокремити актуальні загальноєвропейські імперативи у зазначеній царині, а саме: розбудови відкритого європейського простору вищої освіти; забезпечення відповідності університетів як «центрів культури, знань і досліджень» та «хранителів європейського гуманізму і провідників свободи та універсальних знань» вимогам щодо постійного прагнення до досягнення універсального знання, моральної та інтелектуальної незалежності від будь-якої політичної й економічної влади, свободи та неподільності викладання і дослідницької роботи, відкритості для діалогу, взаємного пізнання і взаємодії різних культур; подальшого ствердження принципів академічної свободи (свободи форм виразу і дій, свободи поширення інформації, необмеженої свободи пошуку при проведенні досліджень, поширенні знань та істини) та інституційної автономії як гарантії реалізації соціокультурної місії університетів, що полягає у можливості самостійно визначати зміст академічних програм, порядок набору студентів, адміністративну структуру, умови фінансування і найму працівників; визнання прийнятності дворівневої системи освітньо-кваліфікаційних рівнів (бакалавр – магістр); використання системи кредитів і гармонізації циклів (ступенів, рівнів, етапів) навчання як передумови підвищення мобільності студентів, активізації академічного обміну та забезпечення можливості отримання вищої освіти протягом усього життя; забезпечення високого рівня спроможності магістрів і докторів до науково-дослідної діяльності; стимулювання академічної мобільності викладачів і студентів тощо.

Вважаємо, що впровадження європейських стандартів у сфері вищої освіти полягає у першочерговому вжитті низки взаємопов'язаних організаційно-правових заходів, а саме: забезпечення максимальної адаптації (наближення) вітчизняного законодавства до актів *acquis communautaire*; ствердження реальної автономії університетів шляхом мінімізації адміністративного впливу уповноважених органів публічної влади; стандартизації та уніфікації змісту навчання; налагодження ефективного публічного контролю за якістю освітніх послуг; підвищення рівня професійно-технічної освіти; забезпечення ефективності державного замовлення; інституціоналізації студентського самоврядування на класичних академічних засадах; диверсифікації джерел фінансування вищої освіти; забезпечення рівних можливостей у

здобутті вищої освіти шляхом ухвали законодавчого акту про освіту осіб з особливими потребами та освіту дорослих упродовж усього життя (післядипломну освіту); налагодження стійкої комунікації між вищими навчальними закладами і виробничою сферою; інтернаціоналізації ринку освітніх послуг тощо.

Резюмуючи, зазначимо, що модернізація вітчизняної системи вищої освіти є невід'ємною складовою євроінтеграційного зовнішньополітичного курсу України. Основу реформаторських заходів складає імплементація положень актів *acquis communautaire*, а також посилення інституційної спроможності та підвищення соціальної відповідальності університетів.

Тихий В. П.,
д.ю.н, професор,
академік Національної академії правових України,
Віце-президент - керівник
Київського регіонального центру
Національної академії правових України
м. Київ, Україна

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАЙНОВОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ

Безпека людини визнається в Україні однією з найвищих соціальних цінностей (ч. 1 ст. 3 Конституції України).

Безпека людини — це об'єктивний стан і суб'єктивне відчуття фізичної, майнової, соціальної (матеріальної), психологічної і моральної захищеності людини, її прав і свобод. Людина перебуває в безпеці, коли вона, її права і свободи надійно захищені (забезпечені, гарантовані). Інакше кажучи, саме права і свободи людини та їх гарантії і забезпечують її безпеку. Адже права людини притаманні її природі, без них вона не може існувати як людська істота.

Необхідним є багатомірний і всебічний підхід до розв'язання проблеми безпеки людини. Без забезпечення особистої безпеки людини, особливо безпеки життя, було б безпредметним порушувати питання про дотримання інших прав і свобод людини. Але забезпечення лише особистої безпеки явно недостатнє для безпеки людини, її безпечного існування та розвитку.

Поняття безпеки людини включає також і безпеку честі та гідності, місця проживання, недоторканності житла, таємниці особистого життя, невтручання в особисте і сімейне життя, свободи думки і слова, світогляду, об'єднань, підприємницької діяльності, майнову безпеку.

Забезпечення безпеки людини (гарантування, охорона і захист прав і свобод людини) — головна функція, мета і обов'язок держави Україна, всіх гілок влади, всіх ланок державного механізму. Саме людина, її права і свободи є головним об'єктом національної, державної, політичної, техногенної, екологічної, економічної, інформаційної, громадської безпеки (захисту від злочинів та кримінальних структур).

Безпека людини забезпечується, як нормами конституційного так і нормами інших галузей права. Про це свідчать зокрема норми глави 81 ЦК «Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи». Ст. 1163, яка має назву «Усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи»

передбачає, що фізична особа, життю, здоров'ю або майну якої загрожує небезпека, а також юридична особа, майну якої загрожує небезпека, мають право вимагати її усунення від того, хто її створює. До речі шкода, завдана особі, яка без відповідних повноважень рятувала життя та здоров'я фізичної особи від реальної загрози для неї, відшкодовується державою у повному обсязі.

Кримінальний кодекс України забезпечує безпеку людини як нормами Загальної, так і Особливої частини. Злочином визначається не тільки діяння, яке заподіяло істотну шкоду фізичній особі, а й яке могло заподіяти таку шкоду (ст. 11 КК), тобто порушило безпеку особи, створило для неї небезпеку (можливість, загрозу, небезпечні умови) заподіяння їй, її життю, здоров'ю, свободі або майну істотної шкоди.

Як правило, порушення безпеки людини є етапом (стадією) вчинення відповідного злочину проти життя, здоров'я, свободи власності тощо, і тому, якщо злочин закінчений, він поглинає попередні етапи (стадії), вони не мають самостійного значення і не впливають на його кваліфікацію. Якщо життю, здоров'ю, свободі, майну людини заподіяна шкода, то тим самим заподіяна шкода і її безпеці. У нормах Особливої частини КК сформульовані закінчені склади злочинів. Захищаються як об'єкти кримінально-правової охорони, так і їх безпека, зокрема безпека людини (особиста та майнова).

Проте ці стадії (порушення безпеки людини) мають самостійне значення, якщо злочин не закінчений, тобто не доведений до кінця із причин, які не залежали від волі винного. У цих випадках порушення безпеки людини кваліфікується відповідно як готування або замах на вбивство, заподіяння тілесного ушкодження, позбавлення волі, знищення або пошкодження майна людини тощо. Таким чином, норми інституту про незакінчений злочин разом з нормами Особливої частини КК захищають безпеку людини, як і безпеку інших об'єктів.

При порушенні безпеки людини виникає право на необхідну оборону (ст. 36 КК), на затримання особи, яка вчинила злочин (ст. 38 КК). на крайню необхідність (ст. 39, ч. 2 ст. 40 КК). У цьому аспекті право на необхідну оборону, на затримання особи, яка вчинила злочин, та право на заподіяння шкоди в стані крайньої необхідності є не чим іншим, як формами забезпечення безпеки людини (людей).

Порушення безпеки людини може свідчити про діяння, пов'язане з ризиком (ст. 42 КК) або про виконання спеціального завдання із запобігання чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 43 КК). Вчинення злочину під впливом погрози, примусу, тобто при порушенні безпеки людини, віднесено законодавцем до обставин, які пом'якшують покарання (п. 6 ч. 1 ст. 66

КК), а вчинення злочину загально небезпечним способом є обставиною, яка обтяжує покарання (п. 12 ч. 1 ст. 67 КК).

Порушення безпеки людини може бути і способом вчинення того чи іншого злочину, і тому законодавець надає йому обов'язкової ознаки простого, кваліфікованого або особливо кваліфікованого складу злочину. Порушення безпеки людини при вчиненні тих чи інших злочинів свідчить про високий ступінь їх тяжкості і тому законодавець у цих випадках конструює усічені склади злочинів, переносить момент закінчення таких злочинів на попередні стадії, на стадію порушення безпеки людини.

Низка норм Особливої частини КК України передбачає відповідальність за заподіяння істотної шкоди, зокрема майнової людині, а тим самим і за створення небезпеки її заподіяння як етапу умисного злочину.

Зміцнення майнової безпеки людини вимагає посилення правового забезпечення права людини на власність.

Ярошенко М. М.,

студентка 4 курсу економічно-правового факультету

Київський кооперативний інститут бізнесу і права

м Київ, Україна

*Науковий керівник: **Найда І.В.**, к.держ.упр., доцент кафедри права*

Київський кооперативний інститут бізнесу і права

м Київ, Україна

РЕЄСТРАЦІЯ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ

Державна реєстрація активів цивільного стану проводиться шляхом складення актових записів цивільного стану, під якими розуміють документи органу державної реєстрації активів цивільного стану, що містять персональні відомості про особу та підтверджують факт проведення державної реєстрації активів цивільного стану. Актовий запис цивільного стану складається у двох примірниках. Інформація про персональні дані фізичної особи, що містяться в актовому записі цивільного стану, є конфіденційною і не підлягає розголошенню. Для державної реєстрації активів цивільного стану подається паспорт громадянина України або паспортний документ іноземця заявника та документи, які підтверджують факти, що підлягають державній реєстрації.

Міністерство юстиції України запустило спеціальний веб-портал «Звернення у сфері державної реєстрації активів цивільного стану» за адресою dracs.minjust.gov.ua.

Після реєстрації на порталі громадяни можуть за допомогою Веб-порталу «Звернення до відділів державної реєстрації активів цивільного стану»:

1. подати заяви на державну реєстрацію шлюбу, про видачу витягу з Державного реєстру активів цивільного стану громадян, заяву матері та батька дитини про визнання батьківства, про внесення відомостей про батька за вказівкою заявника, про визнання батьківства після народження, спільну заяву чоловіка та дружини (колишнього подружжя) про невизнання чоловіка (колишнього чоловіка) батьком дитини, заяву про державну реєстрацію народження дитини, яка досягла одного року і більше, про реєстрацію народження з пропуском строку, про визнання батьківства до народження дитини, спільна заява попереднього чоловіка матері дитини та чоловіка у повторному шлюбі про визнання батьківства, спільну заяву попереднього чоловіка матері

дитини та чоловіка у повторному шлюбі про визнання батьківства, заяви: про зміну імені, про зміну прізвища малолітньої дитини, про зміну прізвища дружини або чоловіка відповідно до ст. 53 СК України, про розірвання шлюбу подружжя, яке не має дітей, про розірвання шлюбу відповідно до ст. 107 СК України, про державну реєстрацію розірвання шлюбу на підставі рішення суду. Заяви про повторну видачу свідоцтв: про шлюб, про зміну імені, про смерть, про народження, про розірвання шлюбу. Заяви про внесення змін, доповнень до актового запису, про анулювання актового запису цивільного стану, про поновлення актового запису цивільного стану.

2. надіслати до відділів ДРАЦС скан-копії документів, необхідних для державної реєстрації актів цивільного стану, внесення змін до актових записів, їх поновлення та анулювання, у форматі, придатному для роздрукування або зчитування цих документів в електронному вигляді.

3. здійснити попередній запис на відвідування відділу ДРАЦС із зазначенням зручних дати і часу.

4. оплатити з використанням платіжних систем послуги відділів ДРАЦС.

5. отримати консультації працівників відділу ДРАЦС щодо надісланих через Веб-портал заяв або звернень.

У разі направлення заяви або звернення щодо державної реєстрації шлюбу заявнику необхідно не пізніше 3-х робочих днів після отримання повідомлення про результати її/його розгляду звернутись особисто до відділу ДРАЦС для підписання заяви, сформованої на підставі звернення.

Разом з тим слід зазначити, що подання до відділів ДРАЦС звернень щодо заяв у сфері державної реєстрації актів цивільного стану через мережу Інтернет не звільняє від необхідності особистого звернення заявника до відділу та подання ним документів, передбачених законодавством.

Таким чином, варто зазначити, що на сьогодні юриспруденція не стоїть на місці та рухається разом із сучасними технологіями, надаючи можливість громадянам держави безперешкодно реалізовувати свої права.

Література:

1. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 21–22. — Ст.135.
2. Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» від 01.07.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — № 38. — Ст.509.
3. Наказ Міністерства юстиції України від 09 липня 2015 року № 1187/5 «Про запровадження пілотного проекту щодо подання заяв у сфері державної реєстрації актів цивільного стану через мережу Інтернет».

Секція 4.

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ: ТЕХНОЛОГІЇ, ЯКІСТЬ ТА БЕЗПЕКА

Войцешина Н. І.,
к.с.г.н., с.н.с., доцент кафедри харчових технологій
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
Демченко А. В.,
студентка 11 МХ економіко-правового факультету
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м. Київ, Україна

ОЦІНКА ЯКОСТІ СМЕТАНИ ЯК ОСНОВИ У ТЕХНОЛОГІЇ СОУСІВ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

На вітчизняному ринку пропонуються такі різновиди соусів, як майонез, гірчиця, кетчуп, а також томатні та соєві соуси. Але споживачі мають бажання зробити меню більш різноманітним, а тому готові спробувати нові соуси з оригінальними смаками та добавками. Соуси — найбільш перспективна система збагачення організму людини біологічно-активними речовинами і вирішення проблеми мікронутрієнтного дефіциту. Обумовлено це тим, що вживання продукту у вигляді соусів — дрібнодисперсної водножирової емульсії зменшує навантаження на ендокринну систему, сприяє стабілізації фізіологічних функцій шлунково-кишкового тракту.

Сметана — це кисломолочний продукт, який виготовляється сквашуванням нормалізованих вершків чистими культурами молочнокислих стрептококів. Вміст вітамінів А та Е в сметані у 7-10 разів вищий ніж у молоці [1, с.285].

Сметану з різною масовою часткою жиру виробляє велика кількість підприємств молочної промисловості, якість якої не завжди відповідає вимогам щодо використання її як основи для приготування соусів.

Мета наших досліджень полягає у вивченні якості сметани з певної масовою часткою жиру для використання її у виготовленні соусів функціонального призначення.

Використання сметани корисно при виснаженні, недокрів'ї, поганому травленні і відсутності апетиту. По калорійності один кілограм сметани (3000 калорій) відповідає двом кілограмам телятини.

Сметана в своєму складі містить мінеральні речовини такі як натрій, калій, кальцій, фосфор, залізо, магній та вітаміни А і групи В.

У кулінарії сметану широко використовують для приготування закусок, супів, гарнірів, соусів, десертів, кондитерських виробів та інших страв.

Не викликає сумніву те, що виготовлені на основі сметани соуси, поліпшують засвоєння і водночас підвищують харчову цінність страв, надають їм привабливий вигляд.

Останнім часом збільшився асортимент різноманітних соусів зі смакоароматичними добавками, емульгаторами, стабілізаторами та консервантами. Такі соуси характеризуються добрими смаковими властивостями, тривалим терміном зберігання, але водночас мають високу енергетичну цінність і не завжди є надійними з точки зору їх безпечності.

Задоволення потреб споживачів у соусах підвищеної біологічної та зниженої енергетичної цінності може бути реалізовано шляхом представлення на ринок закусточних соусів на сметанній основі з використанням в їх складі рослинних інгредієнтів. Термін зберігання таких продуктів може бути забезпечений природними фітонцидними та антиоксидантними властивостями рослинної сировини [2, с.3].

Як відомо, соуси повинні мати відповідну консистенцію, не повинні розтікатися, якщо гарячі, а при охолодженні застигати до в'язкого стану. Проте сметана не усіх вітчизняних виробників може бути використана для приготування тієї чи іншої страви.

Основний асортимент соусів на сметанній основі в українській кухні наступний: соус сметанний, сметанно-томатний, сметанний з цибулею, сметанний з хроном, сметанний гострий, сметанний з хроном та яблуками.

Вимоги до якості соусу сметанного наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

Вимоги до якості соусу сметанного

Показники	Вимоги до якості
Зовнішній вигляд	Однорідна маса, не розшарувалась, без денатурованих білків сметани
Колір	Від білого до кремового
Смак та запах	Свіжої сметани, у міру солоний
Консистенція	Еластична напіврідка, в'язка

Від якості, сметани як основного інгредієнта сметанних соусів в значній мірі залежить якість виробів. Так наприклад, якщо сметана занадто рідка або має щільну консистенцію, то соус виготовлений на основі такої сметани не буде відповідати нормативним вимогам щодо його консистенції. Якщо вона має кислий смак, то виготовлений соус не буде відповідати органолептичним властивостям. Якщо сметана має неоднорідну або крупинчасту консистенцію, або спостерігається відстоювання сироватки, то така сметана взагалі не є придатною для виготовлення на її основі соусів.

За нашими дослідженнями найкращою була сметана з масовою часткою жиру 20% ТМ «Слов'яночка».

Таким чином, інноваційні технології соусів функціонального призначення сприяють розширенню асортименту конкурентопридатної соусної продукції з підвищеним вмістом мінеральних речовин, вітамінів, що покращує здоров'є споживачів, поліпшує життєвий рівень населення, задоволення попиту на соєну продукцію оздоровчого призначення, зокрема працівників шкідливих виробництв та населення, що проживає на забруднених територіях.

Література:

1. Мостова Л.М. Оздоровче харчування: навч. посібник / Л.М. Мостова, К.В. Свідло, О.В. Жулінська. — Харків: Факт, 2016. — 340 с.
2. Жукевич О.М. Споживні властивості соусів та паст на сметанній основі / О.М. Жукевич. — Автореф.дис. на здоб. наук.ступ. к.т.н., спеціальність 05.18.15-Товарознавство харчових продуктів. — К., 2014. — 22 с.

Кос Т. С.,

*к.т.н., доцент кафедри харчових технологій
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м. Київ, Україна*

Цовбун І. В.,

*студент магістратури кафедри харчових технологій
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м. Київ, Україна*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ДИКОРΟΣЛИХ ПЛОДІВ В БЕЗАЛКОГОЛЬНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Відомо, що харчування є одним із найважливіших факторів, який впливає на стан здоров'я людини. Одним із сприятливих шляхів профілактики захворювань та збереження здоров'я нації є створення харчових продуктів функціонального призначення. Використання нетрадиційної рослинної сировини є перспективним джерелом для отримання нових видів функціональних продуктів з високим вмістом біологічно активних речовин [1].

Мета роботи — дослідити товарознавчі та технологічні характеристики дикорослих плодів чорниці та калини для створення безалкогольних напоїв функціонального призначення.

Як рослинну сировину в експериментах використовували плоди чорниці та калини. Враховуючи фактор сезонності обраної рослинної сировини, на сьогоднішній день використовують різні методи її консервування. Тому для досліджень були додатково обрані зразки свіжих та заморожених ягід.

Головним критерієм під час вибору рослинної сировини стали її хімічний склад, оригінальні органолептичні властивості, фізіологічна дія, доступність, так як вона достатньо широко розповсюджена на території України.

На початку експерименту ми встановили середній хімічний склад свіжих ягід чорниці та калини, що вирощувались на території України.

Результати досліджень показали, що чорниця та калина, що вирощується на території України, відзначається достатньо високим вмістом пектинових речовин, вітаміну С та каротину, що визначає їх біологічну цінність. Накопичення біологічно активних речовин може коливатись в залежності від кліматичних умов. Так, у південних районах, де переважали підвищенні температури, під час сезону збору спостерігалось збільшення концентрації в ягодах — пектинових речовин, вітаміну С та каротину.

Таким чином, проведенні дослідження показали, що плоди чорниці та калини українського виробника є високоцінною сировиною завдяки наявності в них комплексу біологічно активних речовин.

Враховуючи те, що плоди калини та чорниці швидко псуються, вони підлягають заморожуванню, з метою їх збереження. Виходячи з вищесказаного, актуальним завданням подальших наших досліджень стало, вивчення зміни хімічного складу чорниці та калини після заморожування та тривалого їх зберігання.

В результаті експериментальних досліджень ми встановили середній хімічний склад ягід калини та чорниці, що були вирощені на території України. Визначили концентрацію таких біологічно активних сполук, в свіжих ягодах чорниці та калини: пектинові речовини, каротиноїди, вітамін С. Досліджено зміни хімічного складу ягід чорниці та калини в процесі заморожування і тривалого зберігання їх в замороженому стані. Визначили концентрацію вітаміну С, каротиноїдів та пектинових речовин – в свіжих ягодах калини та чорниці, що підлягають заморожуванню; в заморожених ягодах чорниці та калини; в заморожених ягодах чорниці та калини, що зберігались на протязі 3, 6, 8 місяців. Виходячи з результатів отриманих експериментів зробили висновок, що втрати основних біологічно активних речовин під час зберігання не значні.

Враховуючи результати досліджень, розрахували рецептуру безалкогольного функціонального напою з вираженою антиоксидантною дією. Застосування одержаних результатів дозволить отримати продукт з привабливими органолептичними показниками, покращеною харчовою цінністю, що обумовлена високим вмістом вітаміну С, каротиноїдів та пектинових речовин.

Література:

1. Домарецький В.А. Технологія екстрактів, концентратів і напоїв із рослинної сировини : підруч. / В.А. Домарецький, В.Л. Прибильський, М.Г. Михайлов ; під ред. В.А. Домарецького. — Вінниця : Нова книга. — 2005. — 408 с.

Ромоданова В. О.,

*к.т.н., професор, завідувач кафедри харчових технологій
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м. Київ, Україна*

Костюк А. В.,

*магістр з харчових технологій
Ресторан «Сливки общества», м. Київ*

Костенко А. В.,

*студентка 11МХ економіко-правового факультету
Київський кооперативний інститут бізнесу і права*

КАКАО-ПОРОШОК ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ ДЛЯ ЗДОБНО-БОРОШНЯНИХ ВИРОБІВ

Какао-порошок широко використовується у виготовленні кремозбивних мас і кремів для обробки тортів і тістечок, глазури у технології кондитерських виробів. Какао-порошок має складний хімічний склад, містить не тільки смакові речовини, а також компоненти корисні для здоров'я людини. До складу продукту входять, г/100 г: білки – 24,2, жири – 11-16, клітковина – 15,5, крохмаль та інші поліцукриди – 24,4, зола – 6,3, органічні кислоти – 1,0, тонізуючі речовини – кофеїн, теобромін, що мають антиоксидантні властивості. Білок какао-порошку містить такі незамінні амінокислоти, як валін, лейцин, лізин, фенілаланін, крім того у складі какао є вітаміни Е, В₆. Здавна відмічено дивну властивість какао підвищувати життєвий тонус і настрій. При дослідженнях виявилось, що біологічно активні речовини какао скорочують ризик серцевих захворювань, знижують кров'яний тиск; покращують пам'ять людини, активізують розумову діяльність і навіть допомагають подолати депресію, стимулюючи виробництво «гормону щастя»-ендрофіну. Флавонол, що міститься у продукті, поліпшує кровообіг мозку, підвищує дієздатність. Нещодавно відкрита в какао речовина епікатехін, що може знижувати захворюваність на такі складні хвороби, як інсульт, рак, діабет тощо. Таким чином додавання какао-порошку до різних продуктів в певній мірі підвищує їх функціональні властивості.

Какао – продукт імпортований, наша промисловість залежить від країн-постачальників. Останнім часом спостерігається зниження органолептичних і технологічних властивостей цього продукту. Залежно від виробника какао-порошку навіть ззовні продукт має неоднаковий вигляд. Колір какао-порошку повинен бути від світло- до темно-коричневого, без тьмяного сірого відтінку; смак і запах – характерні для

продукту, без сторонніх присмаків, масова частка вологи складає не більш до 7,5 %, показник рН – не перевищує 7,1 [1,2].

На внутрішньому ринку України розфасуванням какао займаються декілька вітчизняних виробників, якість їх продукції неоднакова. Тому для покращення якості продукції доцільно дослідити зразки продукту виробників, що на даний час представлені до реалізації у торговельних мережах України.

Наші дослідження довели, що зразки какао-порошку мали значні відмінності у їх якості, що пояснюються особливостями технології виготовлення продукту і порушеннями проведення процесу алкалізації, підтвердженням цього є неоднакові значення активної кислотності розчинів какао-порошку – рН. За нормативно-технічною документацією цей показник не повинен перевищувати 8,5 тоді як рН у зразку №6 складало 9,2, що вказує на порушення процесу алкалізації, що негативно відбилосся на органолептичних показниках цього зразку. Показник рН зразків № 3-5 був у межах 5,5- 5,9, що вказує на відсутність проведення алкалізації і як наслідок в цих зразках осад був більший в порівнянні з іншими (табл.).

Таблиця

Фізико-хімічні та органолептичні показники досліджуваних зразків какао-порошку

№ зразка	Колір	Аромат	Смак	Волога	рН	Осад, мм
1	Темно-коричневий	Приємний, виражений шоколадний	Приємний, шоколадний виражений	4,1	7,2	11
2	Темно-коричневий, ледь червонуватий	Виражений шоколадний	Приємний, шоколадний чистий	3,6	7,7	17
3	Червоно-коричневий	Аромат напою гарячого шоколаду	Дуже гіркий, смак шоколаду брут	3,2	5,9	20
4	Світло-коричневий, рудий	Невиражений слабо вловимий шоколадний	Слабо виражений	4,3	5,5	25/15
5	Світло-коричневий, сіруватий	Невиражений трохи затхлий	Слабо виражений нечистий	2,7	5,6	16
6	Червоно-коричневий із сіруватим відтінком	Різно виражений запах господарського мила	Присмак соди, лужний, відчуття піску	6,3	9,3	27

Розчинність зразків теж була неоднакова, так мінімальний осад був у зразку №1, найбільший об'єм осаду спостерігався у зразку №6. Це підтверджується органолептичною оцінкою та значенням рН. Особливий вигляд розчину мав зразок №4. У цьому зразку спостерігалось виражене розшарування, неоднорідність подрібнених частинок та наявність часток з пухирцями повітря на поверхні розчину. За нашими припущеннями, у цьому зразку були порушені не тільки технологічні параметри подрібнення зерен какао, а також можлива присутність сторонніх домішок у вигляді какао-велли. Какао-велла, оболонка какао-бобів, є найтвердішою, містить значну кількість клітковини, мінімальну кількість жиру та білків в порівнянні з іншими складовими, її питома вага найменша, що пояснює наявність прошарку у вигляді часток з адсорбованими пухирцями повітря у зразку №4 на поверхні. Крім того, відмінність цього зразку за загальним виглядом дозволяє припустити його фальсифікацію.

Таким чином, на підставі проведених досліджень ми рекомендуємо у технології кондитерських виробів з какао використовувати зразки №1 та №2. Какао-порошок (зразок №2), виробник доктор Еткер, не завжди буває в реалізації, тому найкращим на сьогоднішній день вітчизняним виробником щодо розфасування какао залишається ТМ «Мрія» (зразок №1).

Література:

1. Какао-порошок. Загальні технічні умови ДСТУ 4391:2005.;
2. Ромоданова В.О., Костюк А.В. Вибір какао-порошку для підвищення якості торгу «Пражський» /В.О.Ромоданова, А.В.Костюк// Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми формування асортименту, якості і екологічної безпеки товарів»:тези доповідей, 12 листопада 2015 р., Львів:Видавництво «Растр-7»,2015.- [С.249-251].

Кручик В. А.,

завідувач науково-дослідної лабораторії

кафедри харчових технологій

Київський кооперативний інститут бізнесу і права

м. Київ, Україна

Ромоданова В. О.,

к. т. н., проф., завідувач кафедри харчових технологій

Київський кооперативний інститут бізнесу і права

м. Київ, Україна

РЕДОКС-ПОТЕНЦІАЛ ЯК ПОКАЗНИК БЕЗПЕЧНОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ

Склад мікрофлори бактеріальних культур, що бере участь в біотехнологічному циклі виготовлення пробіотичних продуктів, в значній мірі визначає показники безпечності і якості харчових продуктів. В результаті розвитку мікрофлори в сировині відбувається низка біохімічних реакцій, при якій формуються мікробіологічні, фізико-хімічні і органолептичні показники готових продуктів. Слід відмітити, що широке використання заквасок на основі лакто- та біфідобактерій обумовлено тим, що ці бактерії на Міжнародному рівні мають статус безпечності GRAS.

Спрямованість біотехнологічних процесів у виробництві харчових продуктів залежить від якості сировини, організації і дотримання параметрів технологічних процесів, санітарно-гігієнічних умов та визначається активністю розвитку заданої мікрофлори. Критерієм безпечності і якості харчових продуктів є загальне бактеріальне обсіменіння сировини, що контролюється визначенням фізико-хімічних показників, а саме: титрована кислотність, рН, редокс-потенціал.

Величина редокс-потенціалу (позначається Eh, мВ) органічних систем залежить від складу мікрофлори заквасок, які беруть участь у реакціях та від хімічного складу середовища. Необхідно зазначити, що величина редокс-потенціалу постійно змінюється під час визначення, причиною цього являється присутність розчинного кисню, обмін речовин мікроорганізмів, їх активність та накопичення летких сполук. [1]

Метою дослідження було вибір закваски з пробіотичними культурами, що певний час зберігає свою активність у будь-якому середовищі для розробки технології борошняних виробів функціонального призначення. Під час досліджень ми перевірjali

активність заквасок найбільш поширених, таких як «Наріне», «Симбілакт М» (вітчизняного виробництва) у знежиреному молоці, сироватці та їх суміші (1:1). Сироватка багата на поживні речовини, її використовують при виготовленні продуктів дитячого, спортивного харчування. Крім того використання сироватки, з економічної точки зору, здешевлює приготування харчових продуктів, що актуально у теперішній час.

Наші дослідження підтвердили, що незалежно від кількісного та якісного складу мікрофлори, виду, способу обробки сировини та інших факторів зміни такого показника як редокс-потенціал більш суттєві в порівнянні із змінами інших традиційно прийнятих показників, таких як рН середовища, титрованої кислотності.

Слід відмітити, що при розвитку аеробних мікроорганізмів редокс-потенціал має позитивні значення (процес окислення), тоді як для анаеробних — негативні значення (процес відновлення), при яких спостерігається їх найбільша активність (рис. 1, 2). Що стосується максимальних значень (позитивного і негативного) (рис. 1, 2), вони не лише необхідні для росту аеробів і анаеробів, але можуть також бути летальними для відповідних груп. [2]

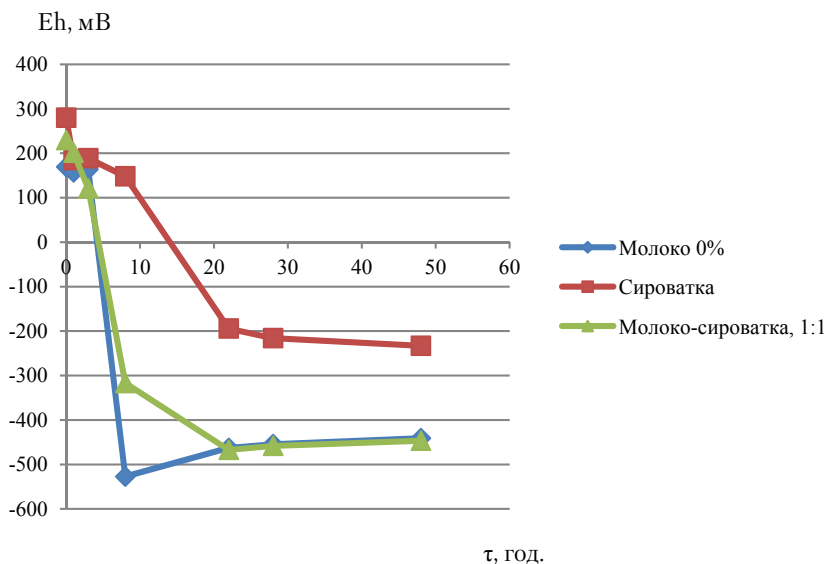

Рис. 1. Динаміка окислювально-відновного потенціалу для закваски Наріне, Eh, мВ

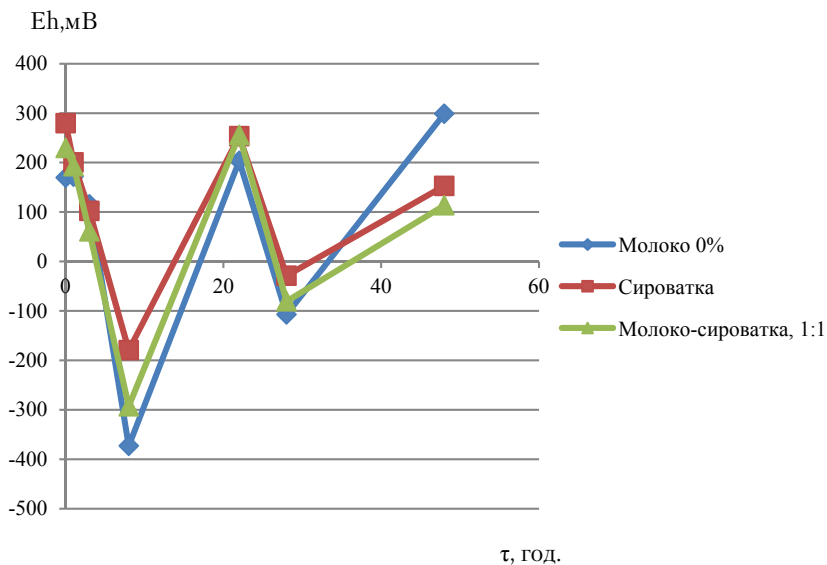

Рис. 2. Динаміка окислювально-відновного потенціалу для закваски Симбілакт М, Eh, мВ

Нами доведено, що враховуючи високу чутливість і простоту визначення редокс-потенціалу, його доцільно використовувати як показник бактеріальної безпеки функціональних продуктів харчування, що в значній мірі сприятиме оптимальному вибору виду та умов обробки сировини для отримання функціональної продукції.

Література:

1. Ромоданова В.О., Рудавська М.В. Можливості удосконалення контролю бактеріальної безпеки кисломолочних напоїв. / Сучасні аспекти збереження здоров'я людини: матеріали міжнар. міждисциплінарної наук.-практ.конф., квітень 2015 року/ За ред. проф. Т.М. Ганича.- Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 348 с.
2. Джей Дж. М. Современная пищевая микробиология/ Дж. М. Джей, М. Дж. Лесснер, Д. А. Гольден: пер. 7-го англ. изд. – М.:БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012.- 886с.

Кузьменко Ю. Ю., Свиридюк В. М.,
студенти 3 курсу економіко-правового факультету
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
Мамченко Л. Є.,
к.т.н., доцент кафедри харчових технологій
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
м. Київ, Україна

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ХАРЧУВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

В Україні в значній частини населення виявлено деформації харчових раціонів, що зумовлені харчовими стереотипами, зниженням купівельної спроможності населення, різким погіршенням екологічної ситуації, збільшенням кількості споживання продуктів, що піддаються технологічній обробці (рафінованих, консервованих). Усе це негативно впливає на надходження до організму разом з їжею необхідної кількості активних речовин. Українське студентство при цьому складає особливу групу, адже у деяких навчальних закладах не створено належних умов для повноцінного харчування молоді.

Аналіз харчування студентів м. Києва свідчить про надмірне споживання жирів і цукру на фоні різкого зниження споживання вітамінів, мінеральних речовин, клітковини та пектину. У майбутньому це призводить до виникнення й зростання так званих «хвороб цивілізації», а саме: серцево-судинних, атеросклерозу, пухлин, остеопорозу, ожиріння, що виявляються у віці від 30 років. Таким чином, харчові продукти, що мають функціональні властивості, які не тільки забезпечували енергетичні та нутрієнтні потреби молодого організму у віці 18-25 років, але й позитивно впливали на організм в цілому вкрай необхідні [1].

Одним з пріоритетних напрямків збагачення раціону студентів є створення принципово нових і оптимізація сучасних технологій виробництва м'ясних та рибних січених виробів для студентського харчування, які мали б оздоровчий вплив на організм молоді людини, забезпечували профілактику захворювань, сприяли усуненню дефіциту вітамінів, мікро- і макроелементів тощо.

В організмі молодих людей ще продовжується формування ряду фізіологічних систем, що чутливі до порушення збалансованості харчових раціонів. Через порушення режиму харчування у багатьох студентів за час навчання розвиваються захворювання травної системи,

які отримали назву «хвороби молодих», а також гіпертонічна хвороба, неврози та ін.

Розумова напруга й активність студентів під час навчання супроводжуються підвищеними енерговитратами, які відновлюються за рахунок достатнього за обсягом і збалансованого за якістю харчування.

Результати дослідження фактичного харчування та частота розвитку захворювань серед студентів в період навчання свідчать про зв'язок стану харчування і формування хронічних захворювань [2].

Значне місце в організації оздоровчих заходів у навчальних закладах займає раціональне харчування, основним завданням якого є забезпечення нормальної життєдіяльності чи відновлення функцій організму, підвищення його опору і забезпечення оптимальних умов росту і розвитку людини.

Отже, аналіз харчування студентів свідчить, що вони не дотримуються одного з основних принципів раціонального харчування – кратності, який передбачає щоденне повноцінне харчування на сніданок, обід та вечерю. Доведено, що тривале порушення в кратності харчування може призводити до розвитку хронічних захворювань або їх загострення, особливо це стосується органів травлення. Про це свідчать результати ряду наукових праць [1-3] та вивчення анкет студентів ККІБП, згідно з якими 42 % опитаних студентів-респондентів вважають за необхідне організацію дієтичного харчування у вищих навчальних закладах.

Аналіз хімічного складу раціонів харчування показав, що основними їх недоліками є недотримання оптимальних співвідношень основних поживних речовин, вітамінів та мінералів, надлишок рафінованих продуктів, простих вуглеводів, тваринних жирів, дефіцит поліненасичених жирних кислот і фосфоліпідів, пектинів і клітковини, вітамінів групи В, пантотенової кислоти, антиоксидантів, сірковмісних амінокислот [3].

В їдальнях при вищих навчальних закладах доцільно організовувати харчування по скомплектованим раціонам, збалансованим за основними харчовими речовинами та енергетичній цінності. Одночасно з реалізацією комплексних раціонів можна передбачати реалізацію страв за вільним вибором, а також роботу буфетів, молочних, вітамінних столів з додатковим асортиментом борошняних виробів, молочної продукції, овочевих салатів, соків, гарячих і холодних напоїв та ін. При вільному виборі страв доцільно розробляти окреме меню на сніданок, обід і вечерю. Обслуговування може бути організовано за типом «шведський стіл». Для споживачів із хронічними захворюваннями (шлунково-кишкового тракту, печінки та

жовчовивідних шляхів, нирок і т. д.) організовується дієтичне харчування. За відсутності можливості організації дієтичних відділень організовується щадне харчування.

Таким чином, повноцінне харчування студентів вищих навчальних закладів — одна з найважливіших проблем сьогодення, яка формує здоров'я і добробут нації в цілому. Стратегія розвитку підприємств ресторанного господарства при вищих навчальних закладах обумовлює наступний комплекс заходів: реалізацію державних програм соціальної підтримки молоді, постійне проведення моніторингу забезпеченості послугами основного контингенту споживачів; створення та впровадження програм харчування студентів; розширення та вдосконалення асортименту виробів; вдосконалення технологій виробництва; введення нової сировини в існуючі рецептури для студентського харчування.

Література:

1. Паргас И.Г., Терещенко И.В., Зубенко И.В. Питание — фундаментальный фактор сохранения здоровья учащейся молодежи. Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту, 2008, №6. С. 262-264.
2. П'ятницька Н.О., Лукашова Л.В. Пошук шляхів підвищення ефективності роботи підприємства громадського харчування при вищому навчальному закладі // Економіка і підприємництво: стан і перспективи: Зб. наук. праць. — Київ: КНТЕУ. — 2002. — С. 278-284.
3. Nevin Sanlier, Ece Konaklioglu. Food safety knowledge, attitude and food handling practices of students, British Food Journal, 2012. Vol. 114(4), pp.469 — 480.

Laukaitiene A.,
Lecturer of Technology Department
Marijampole college
Marijampole, Lithuania

REGIONAL ACTION PLAN FOR SOCIALLY RESPONSIBLE CULINARY BUSINESS: LITHUANIA

Catering services in Lithuania are divided into two broad categories: commercial catering and institutional catering services. Commercial catering is an activity carried out by commercial organizations and covers all types of catering companies such as restaurants, shops, that sell take away food, pubs, bars, clubs, and hotels that provide catering. Institutional catering services include industrial, educational, governmental or institutional organizations that provide catering service beside its core business. It is catering for employees, schools, hospitals, institutions, providing social, welfare as well as catering services in transport.

The main obstacle while establishing and developing catering service business is the economic political problems in the country. According to the research findings there are a number of barriers in Lithuania which adversely affect the growth and development of catering business. The main barriers are tax rates, the uncertainty of regulatory policy, tax administration, lack of funding opportunities, anti-competitive practices, informal activities, weak labour skills and lack of labour force education. Most Lithuanian entrepreneurs (66,5 percent) refer to the tax rates as a major obstacle to their business. Among the smaller obstacles for establishing and developing business is one informal factor – corruption. Taxation remains a major business concern in Lithuania. This is one of the main obstacles in managing and expanding catering business. The biggest concern is labor force taxes attributable to social security and income taxes. Taxes on labor force, i.e. personal income tax, social security contributions and contributions to the employment fund consist of about 39 percent of wages without deductions. State regulation – is another area, which can raise a number of concerns about regulatory policy incoherence. Most entrepreneurs consider regulatory policy as underlying restriction or very high restriction. Laws and legal acts are unclear and often changing. It is also unpredictable legislation interpretation and discrepancies that cause more problems to the entrepreneurs than business regulation [3].

Lithuanian political trends of food is closely linked to the EU's food policy. Current and prospective Lithuanian food science and technology trends are related to food security, which is characterized by factors such as authenticity, quality and safety. Taking into consideration the changes in the EU's food policy, there are investment in food safety management system in Lithuania to ensure the safety of the food chain and legitimacy. Lithuanian food market is focused on design and installation of prospective technologies, related to the environmental and resource sustainability. National Food Technology Platform is established in Lithuania, in which the trends of basic food sector development and cooperation with scientific institutions are defined in order to assure: effective activities in food sector, supply of safe, qualitative, increased value-added and functional food products, long-term competitiveness of food and agricultural production industry, sustainable production chain. Food technology requires greater focus on environmentally-friendly production. To achieve this purpose it is necessary to develop ways to improve the understanding and monitoring of sustainable production processes, to optimize the initial production quantities of sustainable production and to understand consumer attitudes to sustainable production and consumption. Key steps include the following: create sustainable and organic food technology «from field to table»; model and optimize recycling technological processes of by-products production; create packaging materials / packages oriented to future technologies for production of sustainable and organic food [4].

However, in terms of production and consumption towards a more sustainable use of environmental resources and sustainable development, it is also very important to assess the impact of consumption on the environment. Therefore, the special attention is paid to sustainable use. The consumption itself is defined as a sequence of goods, services choices and actions, which consists of goods and services choices, purchase, use, maintenance, repair and disposal.

With regard to sustainable use, most people understand it unambiguously: as restricted use, which means less consumption, satisfying only their basic needs. On the one hand, to reduce the consumption itself it is very important. Due to rising incomes, increasing supply of goods and globalization, consumption is growing very rapidly, and it is related not only to satisfying the needs. In most cases the purchase is kind of entertainment, which is not related to need satisfaction. Sometimes people buy not because they really need some goods or products, but because they experience pleasure of buying something. Organized sales contribute particularly to this. Probably everybody can share experience of buying a product hoping

to use it in the future, but it has never been required in life, and the motive to buy such a product was half reduced price. Consumption is also encouraged by rapidly evolving technology. Since we live in a consumer society, where consumption becomes a way of life, everyone should seek that the consumption would carry out its primary function – to meet the needs of the people rather than the pleasure of consumption. Thus, a sustainable use is necessary, and every time we buy something we need to think if we really require this product. However, in terms of production and consumption towards a more sustainable use of environmental resources and sustainable development, it is also very important to assess the impact of consumption on the environment [5]. According to the definition, sustainable consumption is understood as consumption of services and products related to basic needs and improving the quality of life, minimizing the use of natural resources and harmful substances and reducing the amount of waste and emissions throughout the product life cycle (from the beginning of production to consumption of the product and disposal) in order not to jeopardize the future generations. The concept of sustainable consumption does not only seek to reduce consumption, on the contrary, higher consumption shows that people can satisfy their needs more fully, and this is welcomed, but then the main goal should be eco-friendly products. This means, when seeking sustainable consumption we have to restrict consumption so as to minimize the impact on the environment.

Food and beverage consumption is not separately identified in the Strategy of sustainable development. Therefore, in terms of this consumption area, all principles of sustainable consumption are valid to it, that are related to food and beverages production industry and agricultural efficiency, waste management as well. As food and beverage consumption is the most polluting household consumption group and expenses for this group have the highest proportion of the total cost, so sustainable food and drink consumption is essential. Therefore, when choosing and consuming food it is very important to follow the principles of sustainable consumption: to consume so little that the environmental impact should be minimized. When choosing any food or beverages for consumption should be taken into account in what country they are made, and from where they come, if their packages are recyclable and how they are made. So, it is best to choose national environmentally friendly products.

References:

1. Engchuan W., Jittanit W., Garnjanagoonchorn W. The ohmic heating of meat ball: modeling and quality determination // Innovative Food Science and Emerging Technologies. -2014.- Vol. 23 – P. 121–130.
2. Huang H-W. Wu S.-J., Jen-Kai Lu J.-K., Shyu Y.-T., Wang Ch-Y. Current status and future trends of high-pressure processing in food industry // Food Control.- 2017.- Vol. 72. – P. 1–8.
3. Food Science and Technology, The latest research results and innovative solutions. Conference material. Kaunas, 2014. p. 6-9.
4. Food Technology and Quality Control. Conference material. Kaunas, 2016. p. 6-8.
5. Strategic Research and Innovation Agenda of the ETP 'Food for Life'.

**КИЇВСЬКА РЕГІОНАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ
КИЇВСЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ІННОВАЦІЙНА КООПЕРАТИВНА АСОЦІАЦІЯ»
МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ «ИНТЕРНАУКА»**

Збірник тез наукових праць
МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
**«ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК:
ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПРАВОВИЙ ВИМІРИ»**
18-19 травня 2017 року

Сборник тезисов научных трудов
МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ
**«ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ:
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ И ПРАВОВОЕ ИЗМЕРЕНИЯ»**
18-19 мая 2017 года

Abstracts of scientific works
INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
**«TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF NATIONAL
ECONOMIES: ECONOMIC AND LEGAL DIMENSIONS»**
May 18-19, 2017

3 том

Видано у авторській редакції

Адреса: Україна, м. Київ, вул. Павлівська, 22, оф. 12
Контактний телефон: +38(050) 647-1543
Телефон/факс: +38(044) 222-5889
E-mail: info@frada.com.ua
<http://www.frada.com.ua>
<http://www.inter-nauka.com>

Підписано у друк 19.04.2017. Формат 60-84/16
Папір офсетний. Гарнітура PetersburgC. Друк на дуплікаторі.
Тираж 100. Замовлення № 346.
Ціна договірна. Надруковано з готового оригінал-макету.

Надруковано у ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 2458 від 30.03.2006 р.